İŞKUR

2017

ERZURUM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU

ERZURUM ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2017

YAZARLAR

Metin ERZİNCANLI
İş ve Meslek Danışmanı

Muhammed Yasin DEMİR
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik ve yeterince istihdam oluşturamama hiç şüphesiz ki günümüz dünyasının en önemli sorunlarındandır. Bu sorun aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik sorunlar gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özeliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, bünyesinde yer alan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Yani işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR hizmetlerini daha etkin sunabilmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Erzurum İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Seyfettin AZİZOĞLU

Erzurum Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2017 yılı Nisan- Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 99 bin 806 işyerine iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Erzurum'da ise bu kapsamda planlanan 570 işyerinden 464'ü ile bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2017 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Recep DEMİR

İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
BİRİNCİ BÖLÜM 2
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 2
Başvuru 2
Kayıtlı İşsiz 3
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 6
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 11
İKİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 14
Mevcut İstihdam 24
AÇIK İŞLER 27
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 43
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 49
SONUÇ 54
EKLER 56
EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 56

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016) 3
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016) 4
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016) 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016) 7
Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016) 8
Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) 9
Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2014-2016) 10
Tablo 10: Toplum Yararına Programlar ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) 11
Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016) 12
Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016) 12
Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 15
Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 24
Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 26
Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 27
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı 28
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 29
Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 33
Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi 34
Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı 37
Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları 37
Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 38
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi 39
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 40
Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 41
Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 42
Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 43
Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı 45
Tablo 33: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı 46
Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 49
Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 50
Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 51
Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 52
Tablo 38: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016) 2
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016) 5
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016) 6
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 16
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu 17
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 18
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 19
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 20
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri 23
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 25
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 28
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 30
Şekil 17: İhracat, Part-Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 30
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 31
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 31
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 34
Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 35
Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 43
Şekil 24: Sektörlere Göre En Az Bir Meslekte Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 44
Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 46
Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 47
Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 48
Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 53

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Erzurum İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 464'tür. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 24 bin 230 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 19 bin 790 çalışan erkeklerden, 4 bin 440 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 25'i İnşaat, kadınların ise yüzde 40'ı Bilgi ve İletişim sektörlerinde istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında işyerlerinde ortalama olarak 52 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Bilgi ve İletişim sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 739'dur. Erzurum ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

Erzurum ilinde açık iş oranı yüzde 0,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Erzurum ili açık iş oranı bakımından 1,1 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 1,7 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörüdür. Erzurum ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 38,6'dır. Ayrıca söz konusu meslek grubu yüzde 1,5 ile açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubudur. Erzurum ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Satış Danışmanı, Pazarlamacı, Büro Memuru (Genel), Kamyon Şoförü, Beden İşçisi (Genel), Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Temizlik), Aşçı, Kasiyerdir. İl genelinde açık işlerin yüzde 75,3'ü için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 29,4'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Erzurum ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 25,4'ü söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Satış Danışmanı ve Elektrik Tesisat Ustası meslekleri takip etmektedir. Erzurum ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Erzurum ilinde işverenlerin yüzde 22,4'ü istihdamın artacağını öngörürken istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 2,5'tir. Diğer işyerleri ise istihdamın değişmeyeceğini söylemiş ve fikir belirtmemiştir.

GİRİŞ

Erzurum İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Erzurum İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2017 yılı için Erzurum ilinde 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Erzurum ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının gayesi işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Başvuru

Başvuru, İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Türkiye İş Kurumu İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaattır.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)

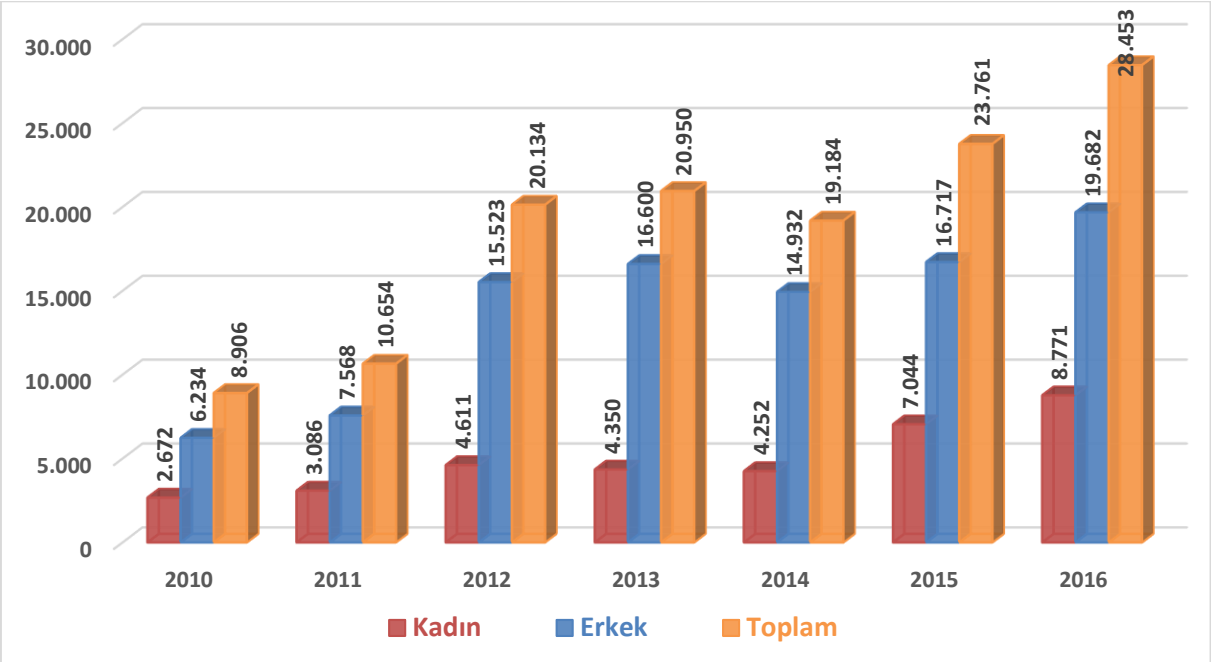

Kaynak: İŞKUR

Erzurum ili için başvuru sayısı, 2016 yılında son yedi yılın en yüksek seviyesini görmüştür. Toplam başvuru sayısı 28 bin 453 olarak gerçekleşmiştir. Bu başvuruların 19 bin 682'sini erkekler, 8 bin 771'ini kadınlar oluşturmuştur. Toplam başvuru sayısı 2010 yılına göre 2016 yılında 19 bin 547 kişi

artmıştır. Bu artışın 6 bin 99'unu kadınlar, 13 bin 448'ini erkekler oluşturmuştur. Yıllar itibari ile başvuruların yaklaşık olarak yüzde 30'u kadınlardan, yüzde 70'i erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.584	5.402	6.986
Büro Memuru (Genel)	878	1.002	1.880
Beden İşçisi (Temizlik)	568	1.066	1.634
Satış Danışmanı	326	649	975
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	352	434	786
Temizlik Görevlisi	353	416	769
Şoför-Yük Taşıma	-	736	736
Beden İşçisi (İnşaat)	5	636	641
Büro İşçisi	136	361	497
Sekreter	426	40	466

Kaynak: İŞKUR

Tablo 1'de Erzurum ilinde mesleklere göre başvuru sayıları mevcuttur. En fazla başvurunun olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada 6 bin 986 başvuruyla Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu rakam toplam başvuru sayısının %24,5'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmektedir. Kadınların başvurduğu mesleklere bakıldığında ise ilk 10 meslekten farklı olarak Aşçı, Çocuk Gelişim Elemanı ve Ön Muhasebeci meslekleri yer almaktadır. Erkeklerde ise Beden İşçisi (İnşaat) ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda kadınların erkeklere göre daha nitelikli mesleklerde farklılaşma ortaya koyduğu söylenebilmektedir. Bu durum erkeklerin işgücüne katılımının yüksek olmasının yanında kadınların eğitim seviyesinin artması ile işgücüne katılımının artmasının bir sonucudur. Böylelikle kurumumuza yapılan başvurulara da bu durum yansımaktadır.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler; İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan hâlihazırda işsiz olan kişileri kapsamaktadır. Kuruma kayıtlı iş arayanlar 12 ay boyunca herhangi bir işlem yapmadıkları takdirde kayıtları aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı itibariyle 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Erzurum ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)

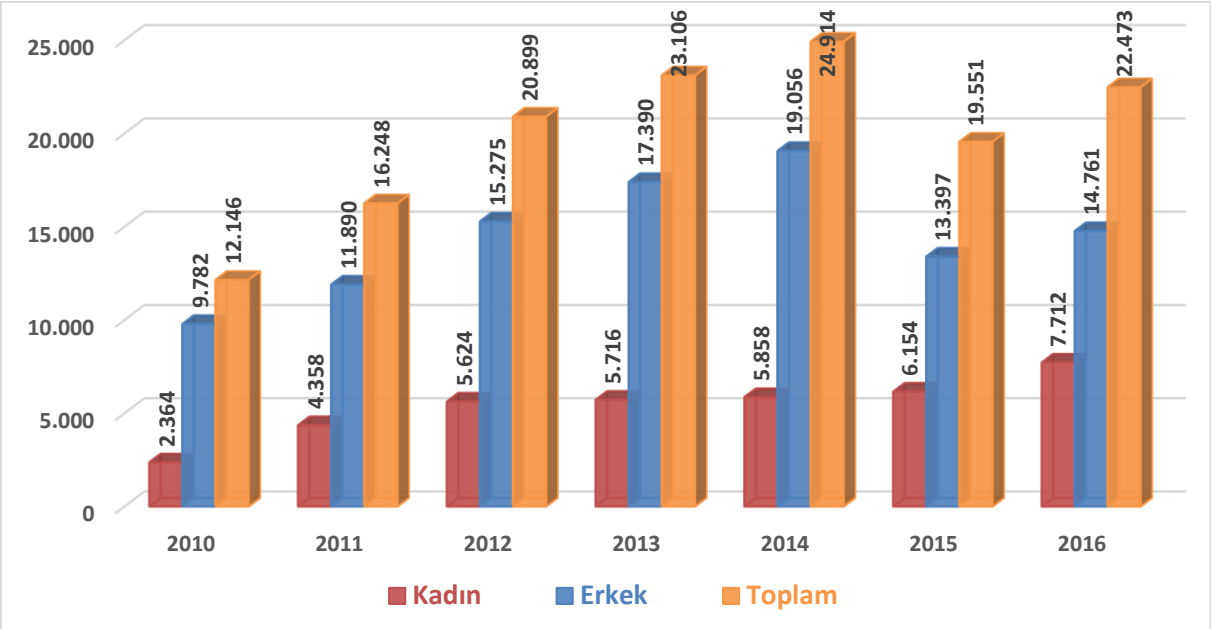

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Erzurum ilinde İŞKUR'a kayıtlı 12 bin 146 işsizin 9 bin 782'si erkeklerden, geri kalan 2 bin 364'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2016 yılında ise toplam 22 bin 473 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta İŞKUR a kayıtlı kadın işsiz sayısının sürekli artış göstermesidir. 2010 yılında kadın işsiz sayısı 2 bin 364 iken bu sayı 2016 yılında yaklaşık 3 katına çıkarak 7 bin 712'ye yükselmiştir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.610	4.000	5.610
Büro Memuru (Genel)	753	721	1.474
Beden İşçisi (Temizlik)	523	771	1.294
Satış Danışmanı	285	555	840
Temizlik Görevlisi	329	411	740
Şoför-Yük Taşıma	-	555	555
Sekreter	454	42	496
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	185	177	362
Reyon Görevlisi	98	259	357
Beden İşçisi (İnşaat)	1	321	322

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Erzurum ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. Kayıtlı işsizlerin en fazla olduğu 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Erzurum ilinde kuruma kayıtlı 5 bin 610 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Erzurum ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %25'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmiştir. Başvurularda olduğu gibi kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Sekreter gibi mesleklerin yanı sıra Çocuk Gelişim Elemanı, Aşçı, Ön Muhasebeci ve Satış Danışmanı gibi niteliği yüksek mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)

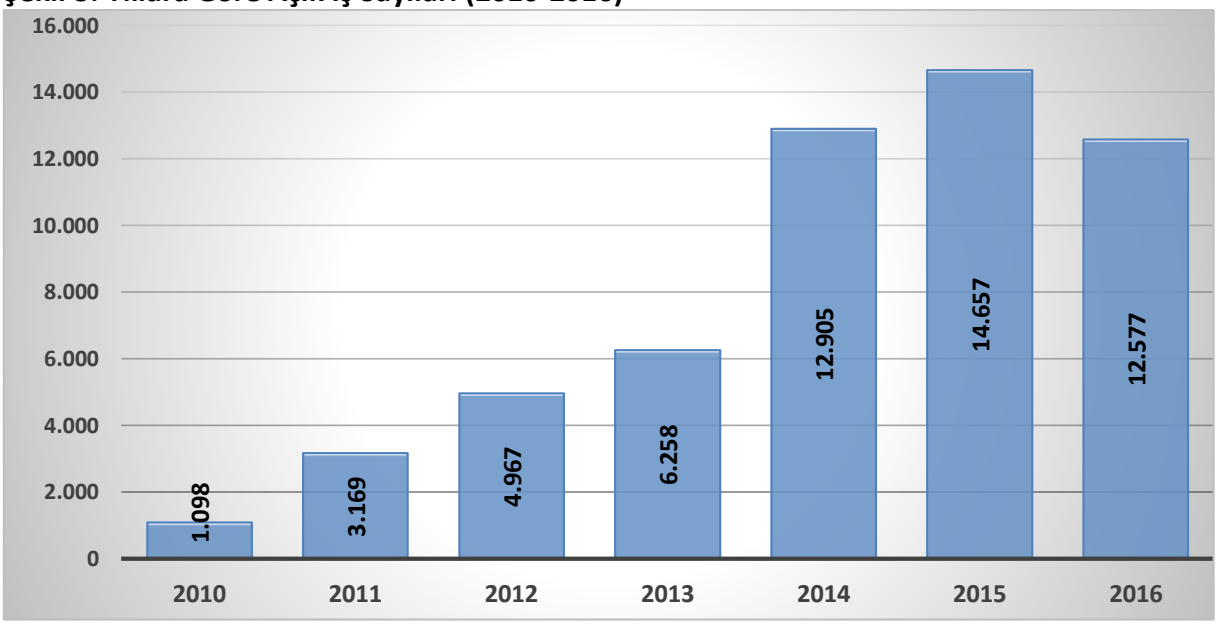

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 98 kişilik işgücü talebi alınmışken 2016 yılına gelindiğinde bu sayı 12 bin 577 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayısı 2015 yılına kadar düzenli bir artışla en yüksek seviyeye ulaşarak 14 bin 657 olmuştur. Ancak 2016 yılında açık iş sayısında az da olsa bir azalış görülmektedir. En dikkat çekici artış ise 2014 yılında gerçekleşmiş ve açık iş sayısı bir önceki yılın iki katına çıkmıştır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)

Meslekler	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	1.934
Beden İşçisi (Temizlik)	1.824
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	962
Büro Memuru (Genel)	674
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	559
Beden İşçisi (İnşaat)	491
Satış Danışmanı	444
Güvenlik Görevlisi	406
Temizlik Görevlisi	264
Garson (Servis Elemanı)	214

Kaynak: İŞKUR

Erzurum ilinde 2016 yılında 12 bin 577 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Açık işler içerisinde kayıtlı işsizlerde ve başvuru sayılarında olduğu gibi ilk sırada bin 934 tane açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının %15,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi(Temizlik) ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşgücü piyasasının arz ve talep yönlü olduğu düşünüldüğünde işgücü talebinin artması ile daha fazla bireyin işe yerleşmesi doğal bir sonuçtur. Bu nedenle işe yerleştirme sayılarının artması için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu unutulmamalıdır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016)

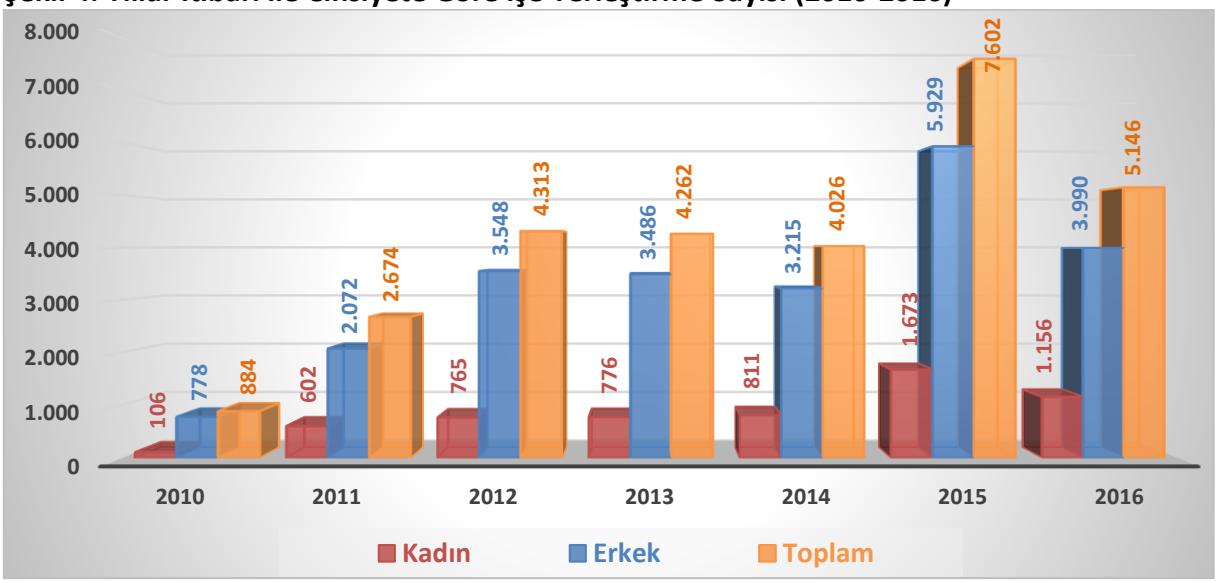

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 884 olan Erzurum ilinde işe yerleştirilenlerin 778'i erkeklerden, kalan 106'sı ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2012 yılına kadar artış, 2012'den 2015 yılına kadar ise düşüş eğilimi göstermiştir. Yıllar içerisinde en fazla işe yerleştirme 7 bin 62 kişi ile 2015 yılında gerçekleşmiştir. 2016 yılında Erzurum ilinde 5 bin 146 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Tüm yıllarda işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 20 ile 25'i kadınlardan oluşmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak fiili açık işleri mümkün olduğunca kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	42	902	944
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	423	508	931
Beden İşçisi (Temizlik)	112	643	755
Beden İşçisi (İnşaat)	3	417	420
Güvenlik Görevlisi	63	331	394
Büro Memuru (Genel)	131	203	334
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	75	87	162
Reyon Görevlisi	31	70	101
Temizlik Görevlisi	12	76	88
Satış Danışmanı	31	42	73

Kaynak: İŞKUR

Erzurum ilinde 944 tane işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının %18,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Beden İşçisi (Temizlik) ve Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Büro Memuru (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü programları aracılığıyla işgücü piyasasında yeni beceriler edinmek isteyen ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

Yıllar	MEK				Cinsiyet Dağılımı	
	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	69	699	786	1.485	47,1%	52,9%
2011	63	821	1.067	1.888	43,5%	56,5%
2012	40	517	646	1.163	44,5%	55,5%
2013	13	128	174	302	42,4%	57,6%
2014	37	467	301	768	60,8%	39,2%
2015	57	805	448	1.253	64,2%	35,8%
2016	65	1.008	341	1.349	74,7%	25,3%

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursu en fazla 2016 yılında düzenlenmiştir. Düzenlenen 65 kursa 1 bin 8 kadın kursiyer, 341 erkek kursiyer katılarak toplam bin 349 kursiyer katılım sağlamıştır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırarak işsizlik probleminin çözülmesini hedefleyen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Kursa katılan bireylerin cinsiyetleri incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2016 yılında katılan kursiyerlerin yüzde 74,7'si kadınlardan oluşmaktadır. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi
Giysi Tadilatçısı	Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi	Giysi Tadilatçısı
Saç Bakım ve Yapımcısı	Saraciye Montajcısı	Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Et ve Et Ürünleri İşlemecisi	Saç Bakım ve Yapımcısı
Aşçı Yardımcısı	Dava Takip Memuru	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı
Dekoratif El Sanatları Üretim Elemanı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Büyükbaş Hayvan)	Aşçı Yardımcısı
Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Dekoratif El Sanatları Üretim Elemanı
Evde Çocuk Bakım Elemanı	Büro Yönetimi ve Sekreterlik/Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanı	Evde Çocuk Bakım Elemanı
Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı	Hasta ve Yaşlı Refakatçisi	Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı
Kadın Giysileri Dikim Elemanı		Kadın Giysileri Dikim Elemanı

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi, Giysi Tadilatçısı ve Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi, Giysi Tadilatçısı ile Saç Bakım ve Yapımcısı mesleğinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi, Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi ve Saraciye Montajcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

Yıllar	İEP				Cinsiyet Dağılımı	
	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	1	0	3	3	0,0%	100,0%
2011	62	32	73	105	30,5%	69,5%
2012	55	90	63	153	58,8%	41,2%
2013	190	171	255	426	40,1%	59,9%
2014	243	218	317	535	40,7%	59,3%
2015	684	493	880	1.373	35,9%	64,1%
2016	626	514	1.085	1.599	32,1%	67,9%

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenleri gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olunamaması ile yeterli iş tecrübesine sahip olunmamasıdır. İşbaşı Eğitim Programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere

işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır.

2016 yılında 626 program düzenlenmiş olup toplam bin 599 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 32,1'i kadınlardan yüzde 67,9'u erkeklerden oluşmaktadır. Artış eğiliminde olan işbaşı eğitim programından 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 24 oranında daha fazla kişi faydalanmıştır.

Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Satış Danışmanı	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Aşçı Yardımcısı	Satış Elemanı (Perakende)	Büro Memuru (Genel)
Satış Elemanı (Perakende)	Büro Memuru (Genel)	Satış Elemanı (Perakende)
Ön Muhasebeci	Aşçı Yardımcısı	Aşçı Yardımcısı
Garson (Servis Elemanı)	Sayaç Okuma Elemanı (Elektrik)	Kasiyer
Kasiyer	Kasiyer	Büro İşçisi
Çocuk Gelişim Elemanı	Büro İşçisi	Ön Muhasebeci

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Reyon Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Reyon Görevlisi ve Büro Memuru (Genel) mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Reyon Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2014-2016)

Yıllar	GEP				Cinsiyet Dağılımı	
	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2014	11	87	136	223	39,0%	61,0%
2015	8	73	125	198	36,9%	63,1%
2016	13	108	198	306	35,3%	64,7%

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işyerlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında 13 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. Programa 108'i kadın, 198'i erkek olmak üzere toplam 306 kişi katılmıştır.

Tablo 10: Toplum Yararına Programlar ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

Yıllar	TYP				Cinsiyet Dağılımı	
	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	11	32	336	368	8,7%	91,3%
2011	16	20	393	413	4,8%	95,2%
2012	108	344	3.870	4.214	8,2%	91,8%
2013	149	726	6.076	6.802	10,7%	89,3%
2014	149	1.180	5.053	6.233	18,9%	81,1%
2015	206	2.576	9.035	11.611	22,2%	77,8%
2016	56	956	2.896	3.852	24,8%	75,2%

Kaynak: İŞKUR

Toplum Yararına Programlar; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak gayesiyle uygulanmaktadır. Erzurum ilinde 2015 yılında Toplum Yararına Programlara katılanların sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir. 2016 yılında toplam 56 program açılmış olup bu programlara 956'sı kadın, 2 bin 896'sı erkek olmak üzere toplamda 3 bin 852 kişi katılmıştır. Toplum Yararına Programlar en fazla MEB Bakım, Onarım ve Temizlik ile Çevre Temizliği işlerinde düzenlenmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Erzurum ilinde 2016 yılında toplam 11 bin 664 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 4 bin 152'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 42,4 oranında artmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 22,7 oranında artış göstermiştir.

Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)

Yıllar	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı	Yıllık Değişim Başvuru	Yıllık Değişim Hak Eden
2010	1.906	1.249	12,1%	-4,9%
2011	2.250	1.202	18,0%	-3,8%
2012	3.630	1.726	61,3%	43,6%
2013	5.678	2.272	56,4%	31,6%
2014	6.414	2.311	13,0%	1,7%
2015	8.192	3.383	27,7%	46,4%
2016	11.664	4.152	42,4%	22,7%

Kaynak: İŞKUR

Tablo 12'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. Erzurum ili için başvuru sayısı, kayıtlı işsiz sayısı ve açık iş sayısında ilk sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği işsizlik ödeneğini hak edenler içinde de birinci sırada yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 806 kişi işsizlik ödeneği almayı hak etmiştir. Bu rakam toplam işsizlik ödeneğini almayı hak edenlerin %19,4'ünü oluşturmaktadır. Beden İşçisi (Temizlik) mesleğinde ise bu sayı 197 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Büro Memuru (Genel), Şoför-Yük Taşıma ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmiştir.

Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	806
Beden İşçisi (Temizlik)	197
Büro Memuru (Genel)	186
Şoför-Yük Taşıma	150
Temizlik Görevlisi	129
Satış Danışmanı	98
Beden İşçisi (İnşaat)	90
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	81
Aşçı	70
Ön Muhasebeci	64

Kaynak: İŞKUR

Tablo 12'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da nitelikli meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen sürekli artışa rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmaktadır? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı? Gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı? Ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumu'na verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumu'nca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif

istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Türkiye genelinde 99 bin 806 işyeri ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Erzurum ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar hakkında veri derlenmiştir. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Erzurum ilinde 464 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 24 bin 230 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Erzurum ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri derlenmiştir. Tablo 13'te Erzurum ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İnşaat	144
Toptan ve Perakende Ticaret	136
İmalat	40
Ulaştırma ve Depolama	27
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	26
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	19
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	17
Eğitim	14
Diğer Hizmet Faaliyetleri	11
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6
Bilgi ve İletişim	5
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	2
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1
Gayrimenkul Faaliyetleri	1
Genel Toplam	**464**

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde İnşaat sektörünün önemi İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Erzurum ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 31'i İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 17,8'dir. Bu durumda Erzurum ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 29,3'ü bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 19 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran olarak gerçekleşmiştir.

Erzurum ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her beş işyerinden üç tanesi İnşaat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. En az işyeri ise Gayrimenkul Faaliyetleri ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde bulunmaktadır. Daha sonra ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü 2'şer işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Erzurum ili düzeyinde 20 ve

daha fazla istihdamı olan işyerlerinin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

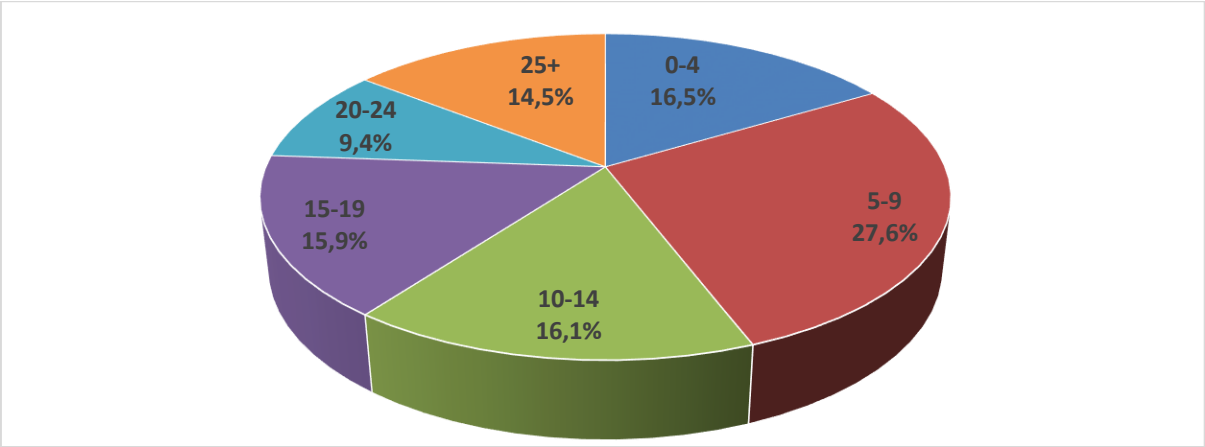

Kaynak: İPA 2017

Şekil 5'te görüldüğü üzere Erzurum ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 27,6'sı 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 16,5'tir. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her dört işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

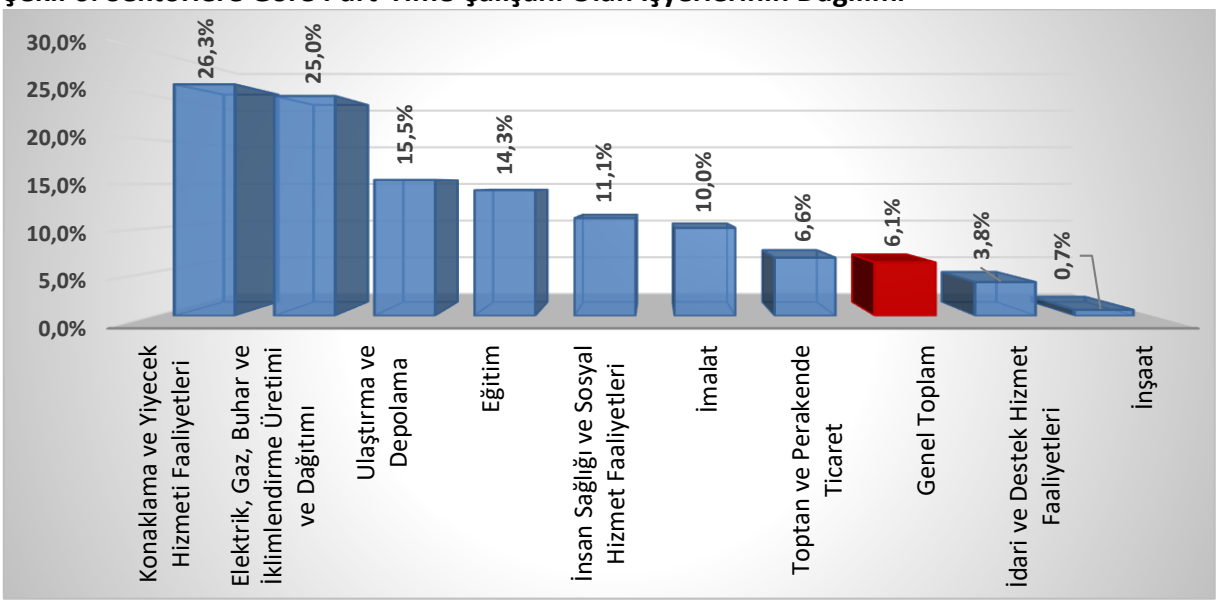

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 26,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Erzurum ili genelinde bu oran yüzde 6,1 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde bu konuda öne çıkmış ve yüzde 36 ile birinci sırada yer almıştır. Erzurum ilinde ikinci sırada Elektrik, Gaz, Buhar ve

İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü yer almıştır. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 25' inin part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 15,5 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı, kadınları part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

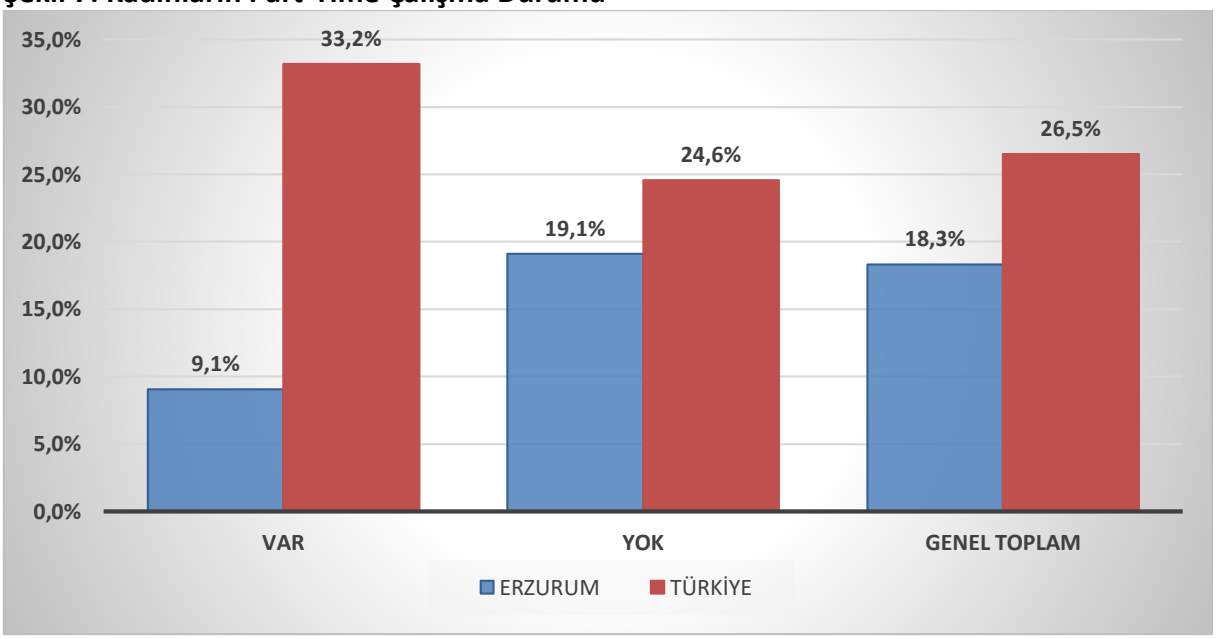

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,5'ini kadınlar oluşturmaktayken Erzurum ilinde bu oran yüzde 18,3 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Erzurum ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 9,1 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 19,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,2 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,6'da kalmıştır. Erzurum ilinde part-time çalışmanın kadın istihdamını olumlu yönde etkilemediği görülmektedir. Bu durum Türkiye geneli ile farklılık göstermektedir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

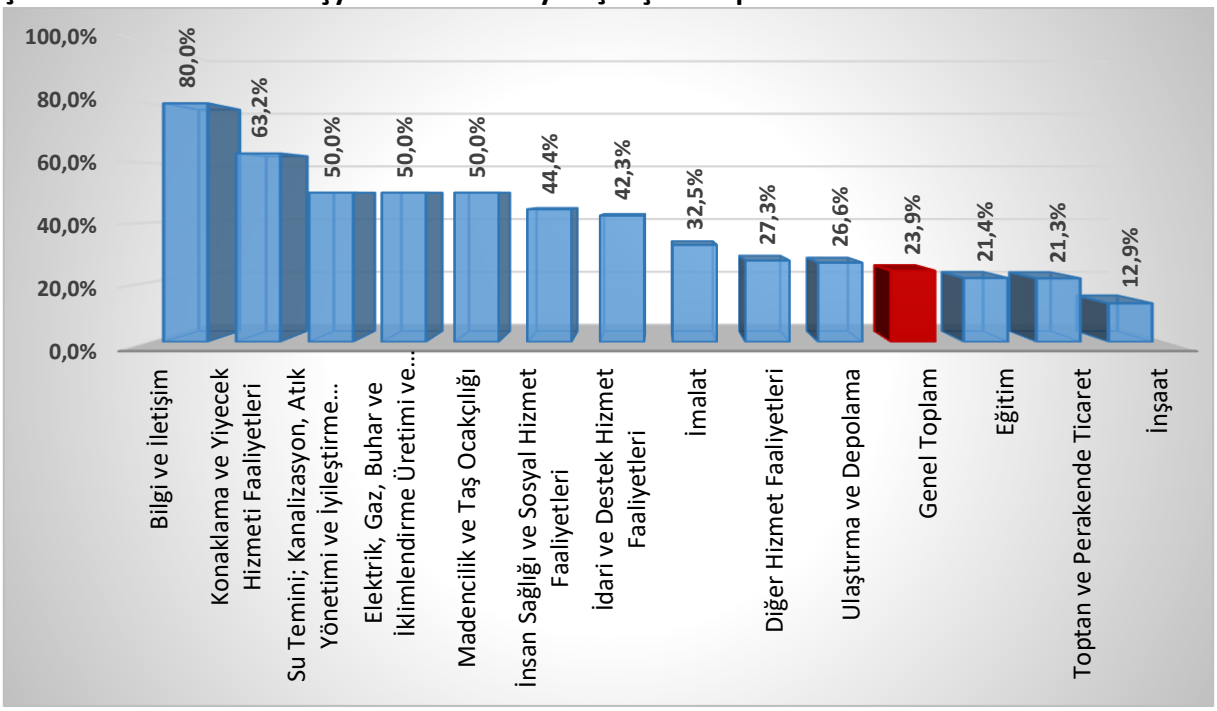

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde işyerlerinin yüzde 23,9'unda vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 25,7'dir. Erzurum ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan işyerleri Bilgi ve İletişim sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 80'inde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Bilgi ve İletişim sektöründe işyeri sayısının beş olması ve bu sektörde çağrı merkezlerinin yer alması oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni inşaat yapma döneminin kısıtlı olmasıdır. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bu oran yüzde 21,3 olarak gerçekleşmiştir.

Vardiyalı çalışma yapma oranının Erzurum ili ortalamasının üstünde olduğu sektörler; Bilgi ve İletişim, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Diğer Hizmet Faaliyetleri ile Ulaştırma ve Depolama sektörleridir.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

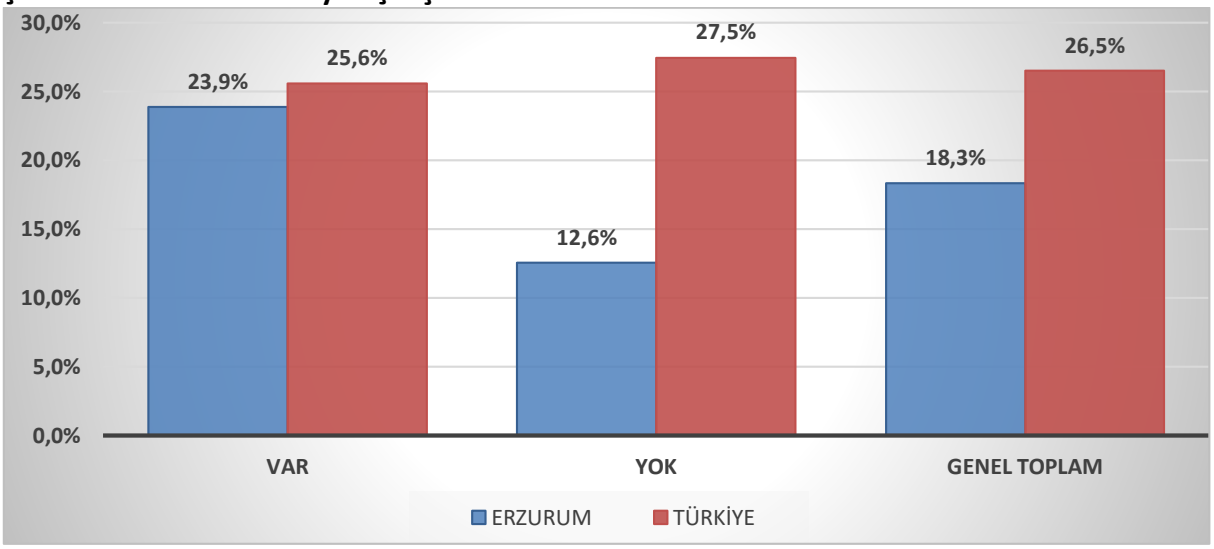

Kaynak: İPA 2017

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklenen bir durumdur. Fakat Erzurum ilinde çağrı merkezlerinde kadın çalışan sayısının fazla olması bu oranın yüksek çıkmasına neden olmaktadır.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 23,9'u kadın, yüzde 76,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 12,6'ya düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 18,3'ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 5 çalışandan 1'i kadın 4'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,9 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Erzurum ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

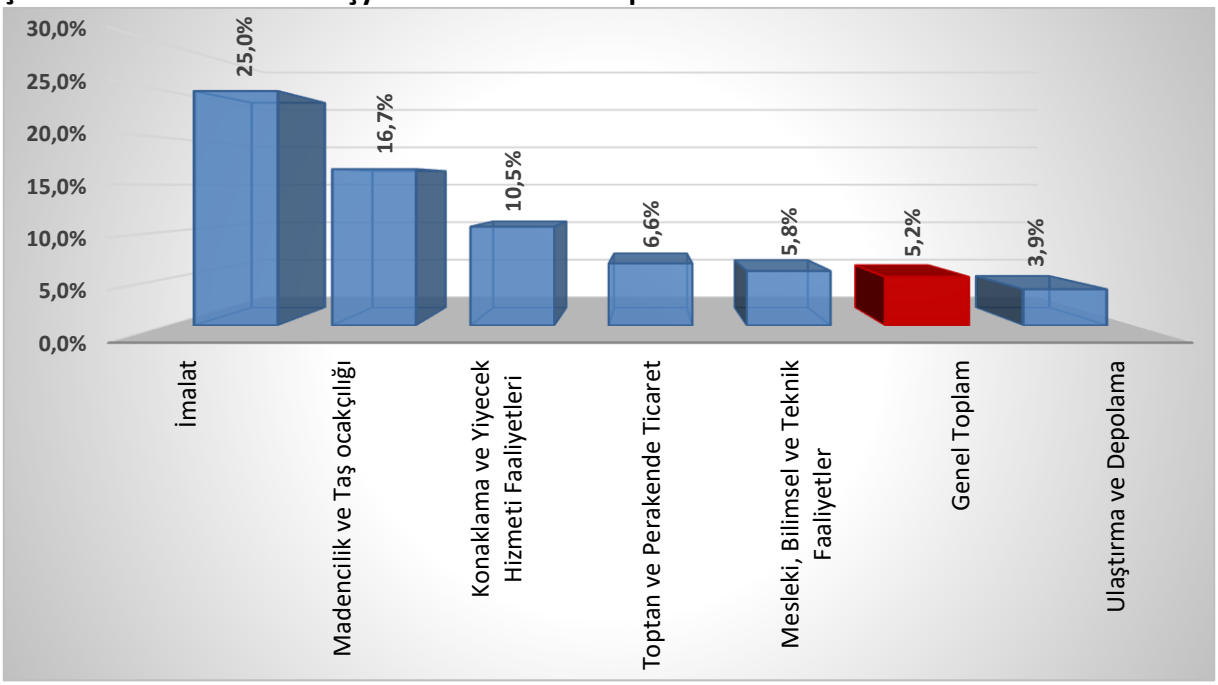

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde 17 farklı sektörden işyeri bulunmasına rağmen bu sektörlerin yalnızca 6'sında bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 25'i, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe yer alan işyerlerinin ise yüzde 16,7'si ihracat yapmaktadır. ile bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Erzurum ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,1'i ihracat yapmakta ve Erzurum ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55,2 ile İmalat ve yüzde 30,3 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Erzurum ilinde yoğun olarak İnşaat sektöründe yer alan işverenler olmasına rağmen ihracat yapan işyeri bulunmamaktadır. İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunduklarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

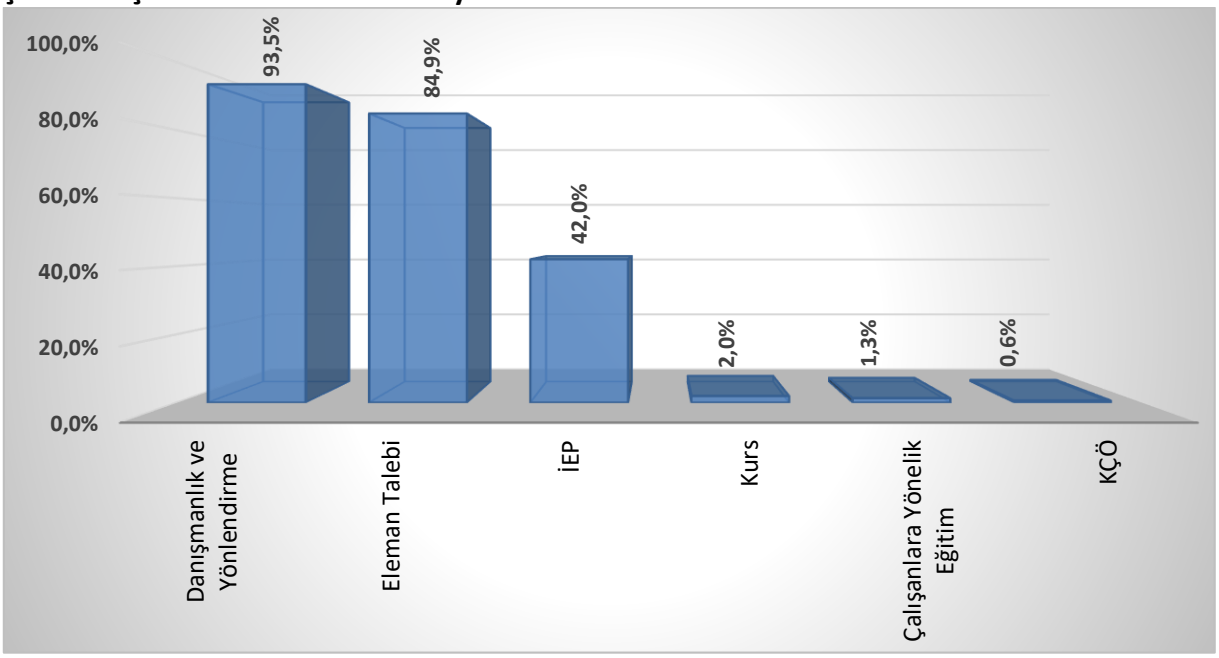

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 67,1'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 55,4 olarak gerçekleşerek Erzurum ili ortalamasının altında kalmıştır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri en çok Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 84,9'u Eleman Talebi alanında hizmet alırken yüzde 42'si İşbaşı Eğitim Programından yararlanmak için İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

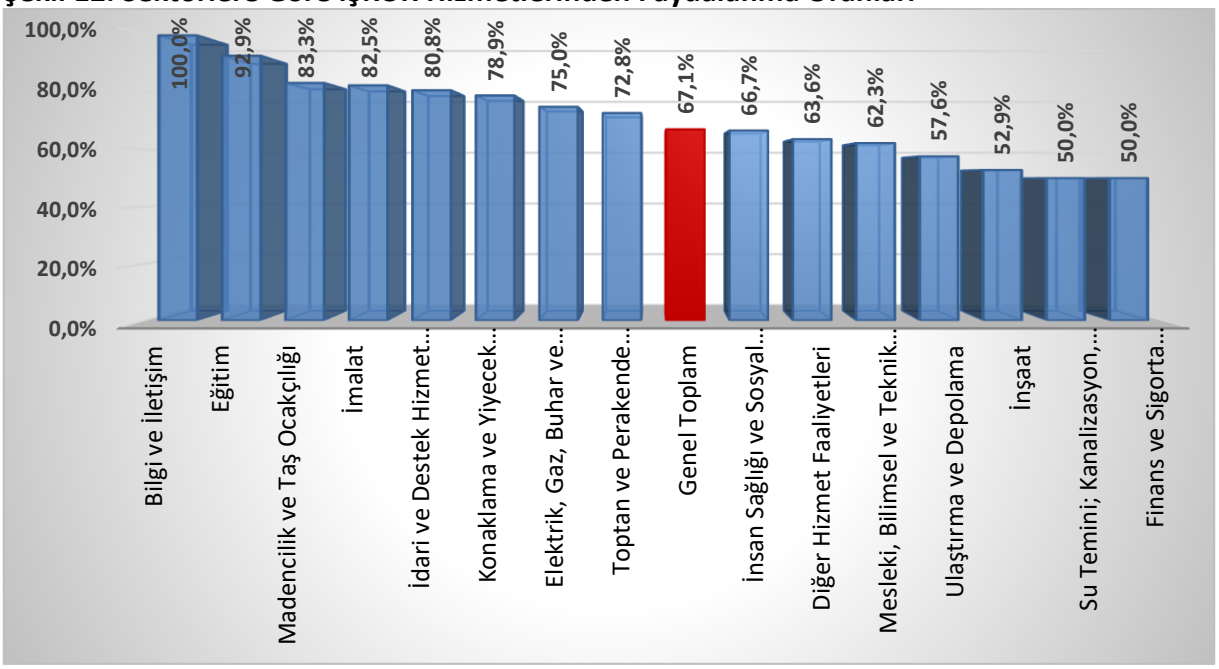

Kaynak: İPA 2017

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Erzurum ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 67,1'in altında kalarak yüzde 52,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. İlin diğer önde gelen sektörlerinden olan Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörlerinde bu oran sırası ile yüzde 72,8 ve yüzde 82,5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Toptan ve Perakende Ticaret	-	94,9%	90,9%	41,4%	-	1,0%
İnşaat	1,5%	97,1%	78,0%	29,0%	-	1,5%
İmalat	3,0%	93,9%	87,9%	42,4%	-	-
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-	90,5%	81,0%	57,1%	-	-
Ulaştırma ve Depolama	-	86,9%	86,6%	53,6%	-	-
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	-	86,7%	93,3%	46,7%	-	-
Eğitim	7,7%	92,3%	92,3%	46,2%	-	7,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	-	100,0%	69,5%	50,5%	-	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-	71,4%	71,4%	14,3%	-	14,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	-	83,3%	83,3%	83,3%	16,7%	16,7%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	-	100,0%	80,0%	60,0%	20,0%	-
Bilgi ve İletişim	20,0%	100,0%	100,0%	60,0%	-	20,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-	100,0%	100,0%	66,7%	-	-
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	-	-	-	100,0%	-	-
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-	100,0%	-	-	-	-
Genel Toplam	**1,3%**	**93,5%**	**84,9%**	**42,0%**	**0,6%**	**2,0%**

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden daha fazla oranda faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise tablo 14'te yer almaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin tamamı Danışmanlık ve Yönlendirme ve Eleman Talebi hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerleri İŞKUR'un sadece İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden yararlanmıştır.

Eleman talebi hizmeti alan Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Bilgi ve İletişim sektörlerindeki işyerlerinin tamamı İŞKUR'dan Eleman Talebi hizmeti almıştır. Bu oran Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yüzde 90,9, İnşaat sektöründe yüzde 78, İmalat sektöründe ise 87,9 olarak gerçekleşmiştir. İşyeri ağırlığını yoğun olarak elinde tutan bu üç sektör İŞKUR'dan eleman talebinde bulunarak personel ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır.

Şekil 13'te ise işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumlarına göre işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları Erzurum ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri

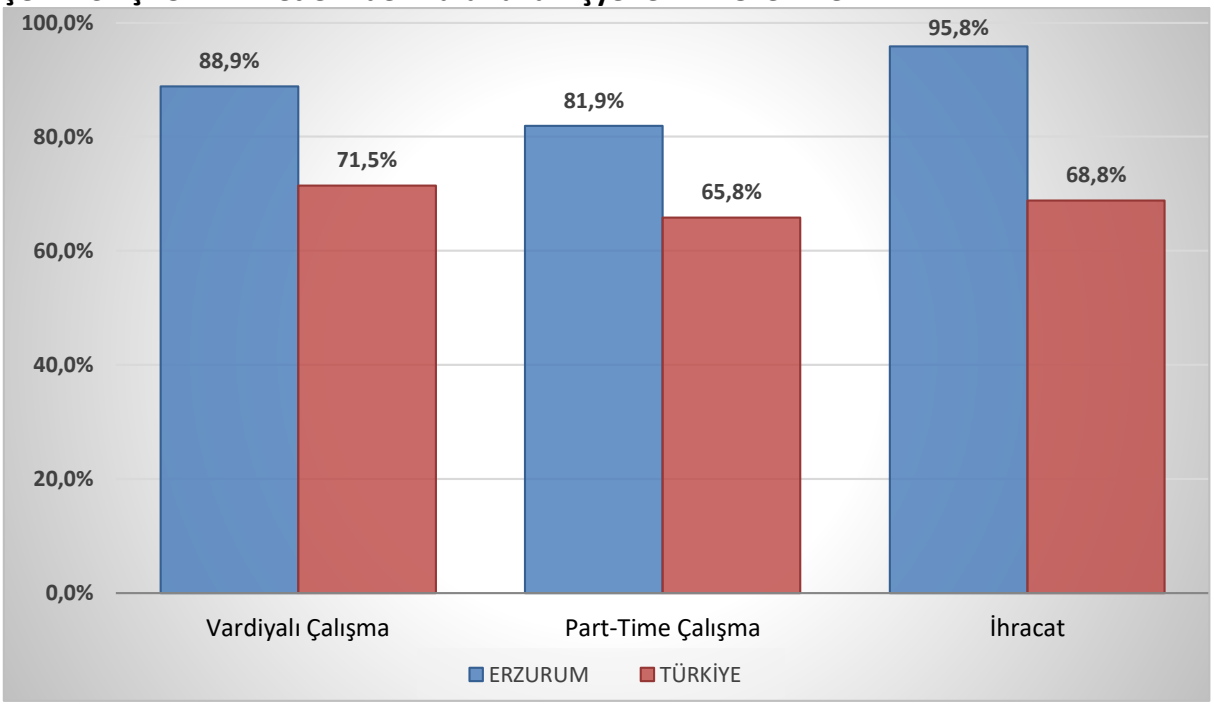

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 71,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Erzurum ilinde ise bu oran yüzde 88,9 ile Türkiye ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir. Erzurum ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 23,9'u vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Erzurum ilinde işyerlerinin yüzde 5,2'si ihracat yaparken, bu işyerlerinin yüzde 95,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Söz konusu oran Türkiye genelinin çok üstündedir.

Erzurum ilinde part-time çalışma yapılan işyerlerinin % 81,9'u İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktayken, Türkiye genelinde bu oran % 65,8 düzeyindedir.

Mevcut İstihdam

Erzurum ilinde araştırma kapsamına dâhil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 24 bin 230 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 19 bin 790 çalışan erkeklerden, 4 bin 440 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
İnşaat	328	5.007	5.335
Toptan ve Perakende Ticaret	934	4.325	5.259
Bilgi ve İletişim	1.779	1.916	3.695
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	363	2.679	3.042
İmalat	86	1.806	1.892
Ulaştırma ve Depolama	41	958	999
Eğitim	334	451	785
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	323	377	700
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	63	567	630
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	86	510	596
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3	414	417
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	42	242	284
Diğer Hizmet Faaliyetleri	45	237	282
Su Temini; Kanalizasyon, Atık yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	9	217	226
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1	47	48
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3	27	30
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	9	10
Genel Toplam	**4.440**	**19.790**	**24.230**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre dağılımda ise; Erzurum ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe istihdam edilmektedir. Bu sektörlerin Erzurum ili için önemi verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 47,2 oranında, kadınlarda ise yüzde 28,4 oranında bu sektörlerde istihdam edilme durumu söz konusudur. Bu oran toplam çalışan sayıları içinde ise yüzde 43,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde Bilgi ve İletişim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısına yakın olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

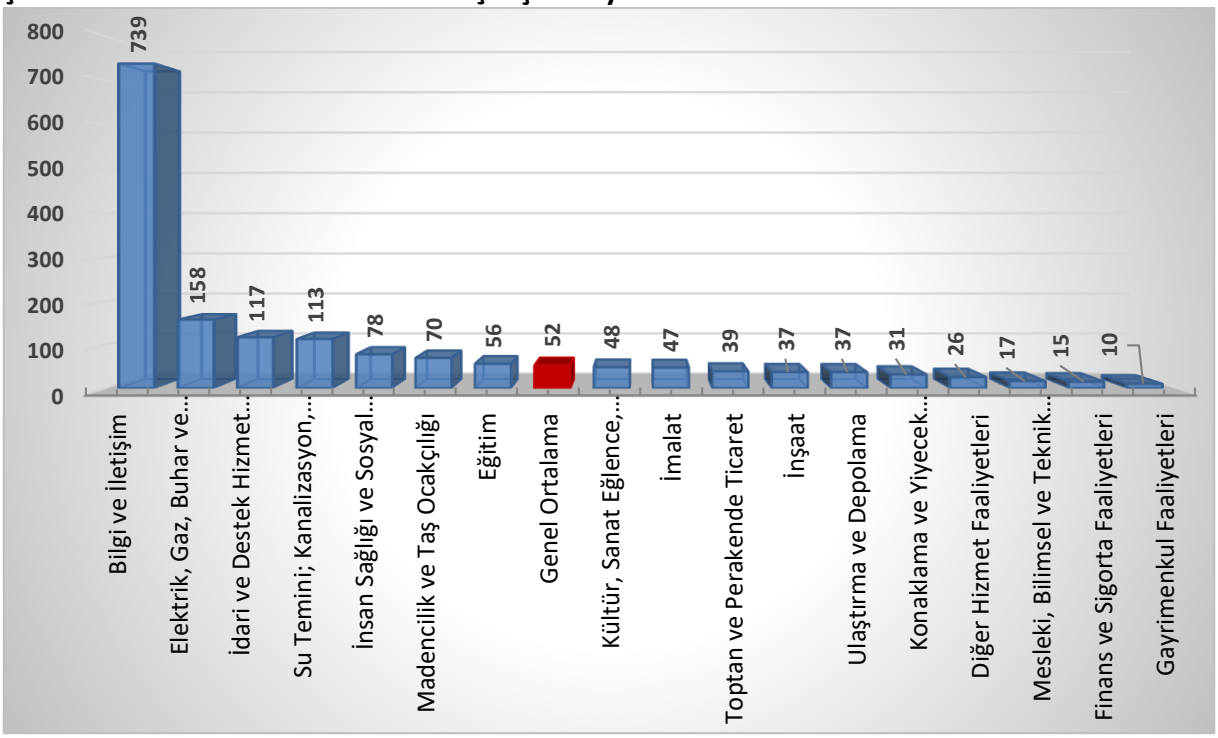

Kaynak: İPA 2017

Şekil 14'te Erzurum ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 52 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Bilgi ve İletişim sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 739; ikinci sırada bulunan Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe 158 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe 117 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısının yirminin altında bulunan üç sektörün var olmasının nedeni, önceden 20+ çalışanı olan işyerlerinin araştırma kapsamında yapılan ziyaret anında yirmiden az çalışanının bulunmasıdır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 16'daki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Toplam çalışanlar içerisinde Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar grubunda çalışanlar en yüksek oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 23,1'i, erkek çalışanların yüzde 17,1'i ve kadın çalışanların yüzde 50,1'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almakta ve yüzde 19,7 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.223	3.384	5.607
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	521	4.252	4.773
Hizmet ve Satış Elemanları	755	3.173	3.928
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	16	2.727	2.743
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2	2.615	2.617
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	266	1.881	2.147
Profesyonel Meslek Mensupları	581	1.069	1.651
Yöneticiler	77	687	763
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	2	2
Genel Toplam	**4.440**	**19.790**	**24.230**

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde kadınların yarısı Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, yüzde 11,7'si Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda yer almaktadır. Erkeklerin ise yüzde 21,5'i Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve yüzde 17,1'i Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer almaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Bunun nedeni ise Tarım sektöründe faaliyet gösteren firmaların çalışma kapsamı dışında yer almasıdır.

Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı (Yıl)	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	372	2.712	3.084
5-9	1.725	6.180	7.905
10-14	1.194	4.399	5.593
15-19	402	2.497	2.899
20-24	440	2.251	2.691
25+	308	1.750	2.058
Genel Toplam	**4.440**	**19.790**	**24.230**

Kaynak: İPA 2017

Tablo 17'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 32,6'sı 5-9 yaş arasında olan işyerlerinde yer almaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yüzde 21,8'i kadınlardan oluşmaktayken, 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 15'tir.

İstihdam edilen kişilerin büyük çoğunluğu 5-14 yaş aralığında bulunan işyerlerinde çalışmaktadır. İşyerlerinin yarısı bu yaş aralığında yer alan işyerlerinden oluşmaktadır. Bu yüzden çalışan sayısının önemli bir bölümü söz konusu işyerlerinde bulunmaktadır. Ayrıca Erzurum ilinde genç yaştaki işyerleri işgücü piyasasında önemli bir yere sahiptir.

Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Genel)
Müşteri Temsilcisi	Temizlik Görevlisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Beden İşçisi (Genel)	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Kasiyer	Şoför-Yük Taşıma
Güvenlik Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Müşteri Temsilcisi
Şoför-Yük Taşıma	Satış Danışmanı	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi
Satış Danışmanı	Reyon Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (İnşaat)	Hemşire	Satış Danışmanı
Büro Memuru (Genel)	Aşçı	Elektrik Teknisyeni

Kaynak: İPA 2017

Tablo 18'de ise Erzurum ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleği hem kadınlar hem de toplam çalışanlar arasında en fazla çalışanın olduğu meslek olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde erkeklerden farklı olarak Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Reyon Görevlisi, Hemşire ve Büro Memuru (Genel) meslekleri bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar aracılığı ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

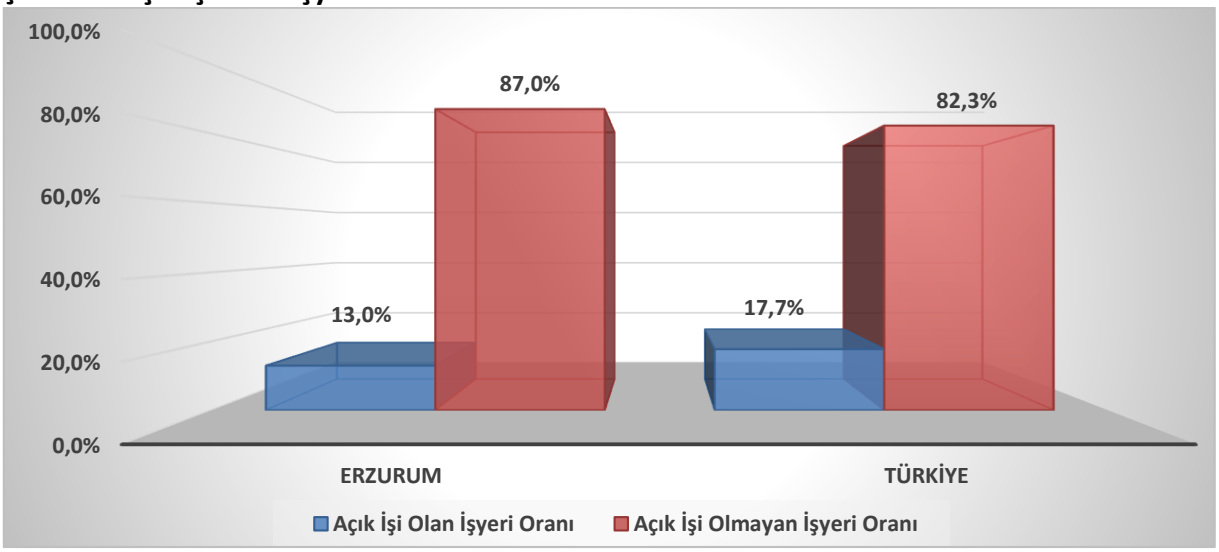

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 13'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
Toptan ve Perakende Ticaret	79
İnşaat	27
İmalat	10
Ulaştırma ve Depolama	9
Bilgi ve İletişim	8
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	7
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	4
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2
Eğitim	1
Genel Toplam	**158**

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde 60 işyerinden 158 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları Tablo 19'da gösterilmiştir.

Erzurum ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 158 kişilik açık işin yarısı bu sektördeki

işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İnşaat ve İmalat sektörleridir.

Tablo 20'de ise sektörler özelinde açık iş oranı ve açık işi olan işyeri oranları gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1,7%	33,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	1,5%	20,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1,1%	12,1%
Ulaştırma ve Depolama	0,9%	7,7%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,7%	18,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,7%	15,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,6%	11,1%
İmalat	0,5%	10,0%
İnşaat	0,5%	7,7%
Bilgi ve İletişim	0,2%	20,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,1%	11,5%
Eğitim	0,1%	7,1%
Genel Toplam	**0,6%**	**13,0%**

Kaynak: İPA 2017

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 20'den de görüleceği üzere Erzurum ilinde açık iş oranı yüzde 0,6 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Erzurum ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 1,7 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında da Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 33,3'ünde açık iş bulunmaktadır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörünü yüzde 20,6 ile Toptan ve Perakende Ticaret ve yüzde 20 ile Bilgi ve İletişim sektörleri takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

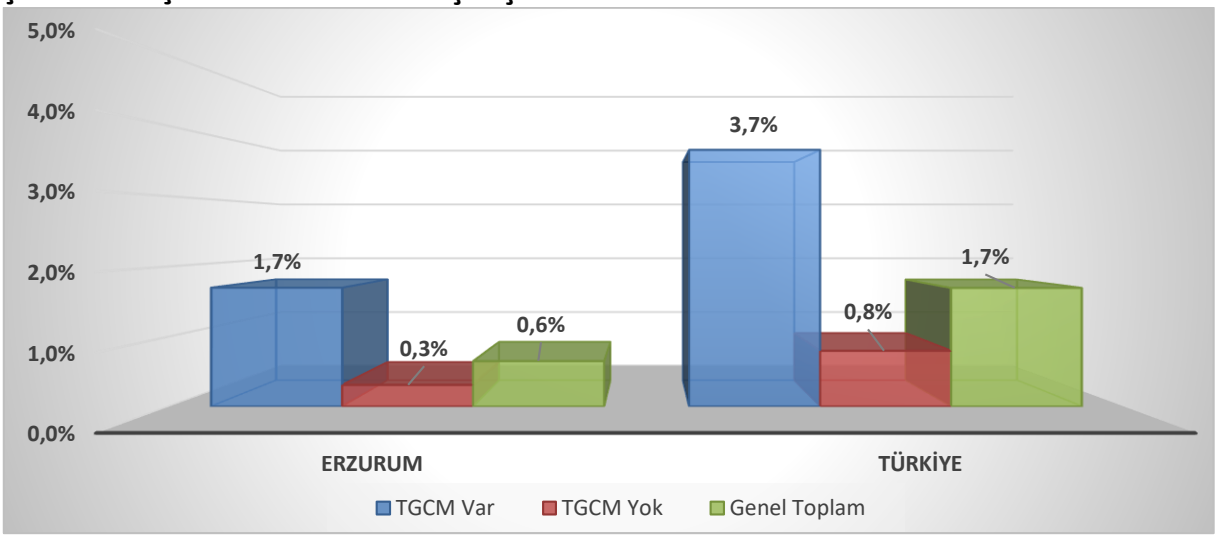

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,7; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,3 olarak gerçekleşmiştir. Erzurum ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part-Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

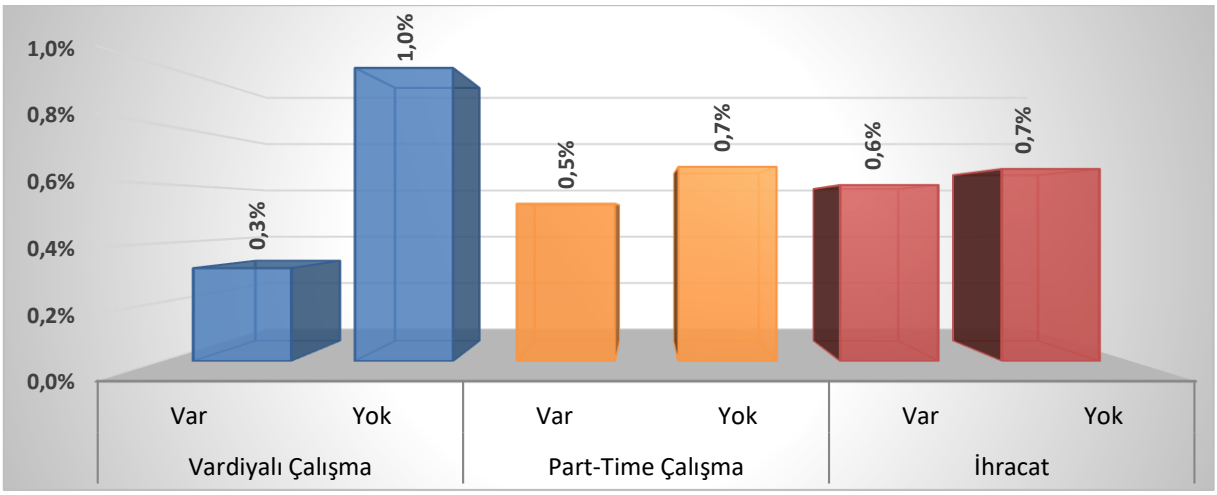

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 0,3, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,5, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,7'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 0,6, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,7 olarak tespit edilmiştir. İşyerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapması açık iş oranını çok

etkilememektedir. Her üç durumda da açık iş oranı Erzurum iline ait olan yüzde 0,6'lık açık iş oranından yüksek değildir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

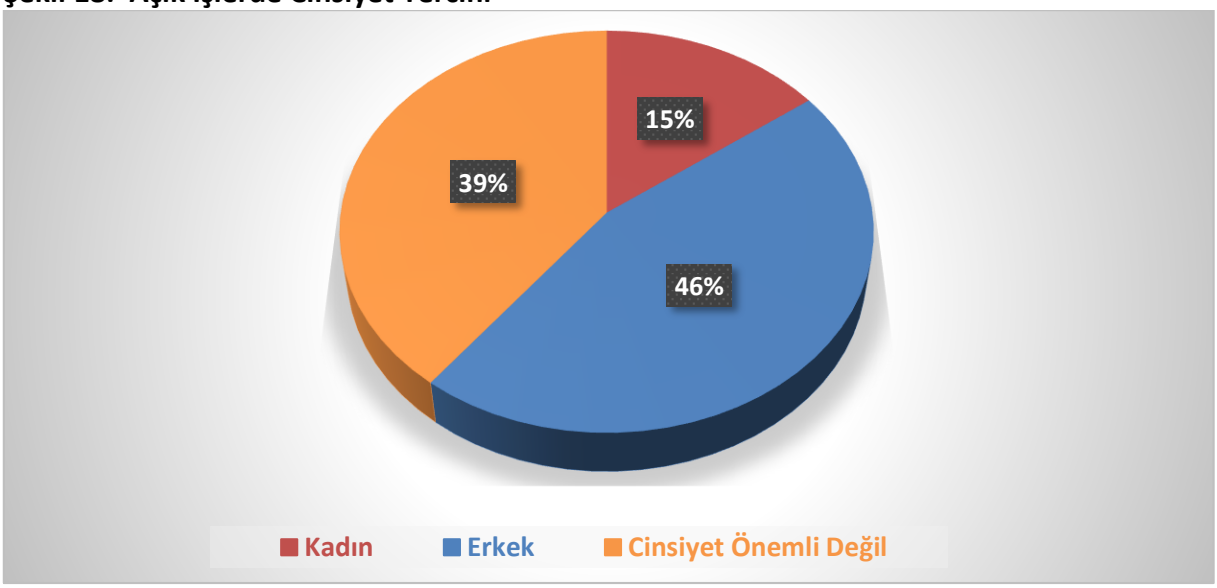

Kaynak: İPA 2017

Şekil 18'de ise Erzurum ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 46'sında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 15 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 39 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde cinsiyet analizinde daha çok hangi meslekte ve beceri düzeyinde talebin olduğu incelenmelidir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

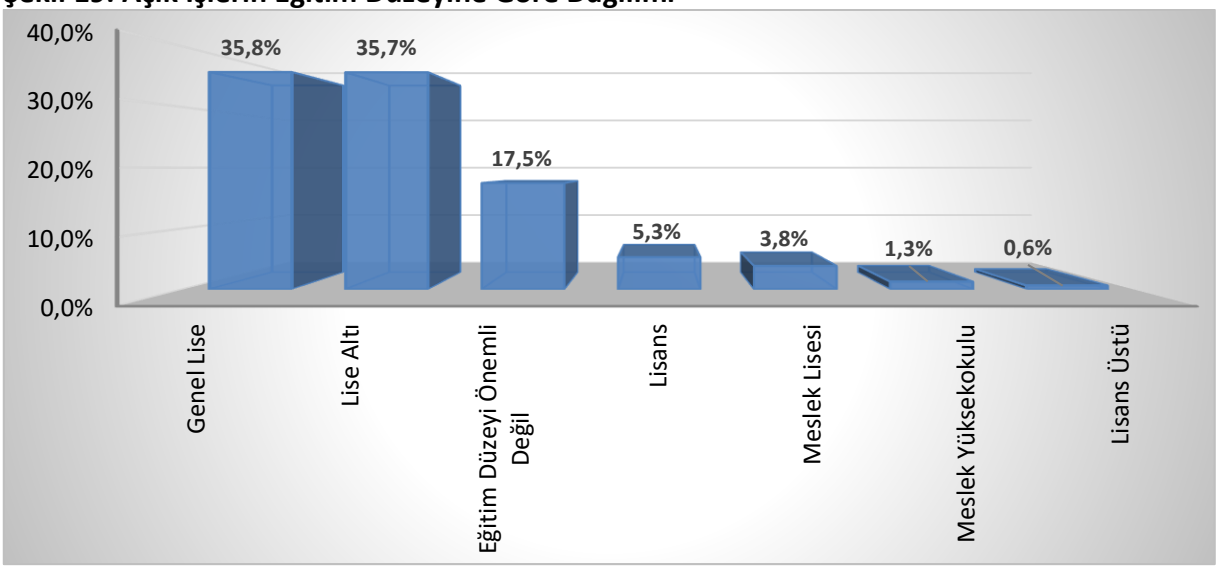

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Erzurum ilindeki açık işlerin yüzde 35,8'inde işverenler genel lise eğitim düzeyi talep etmişlerdir. İkinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,6 ile lisansüstü eğitim seviyesidir.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

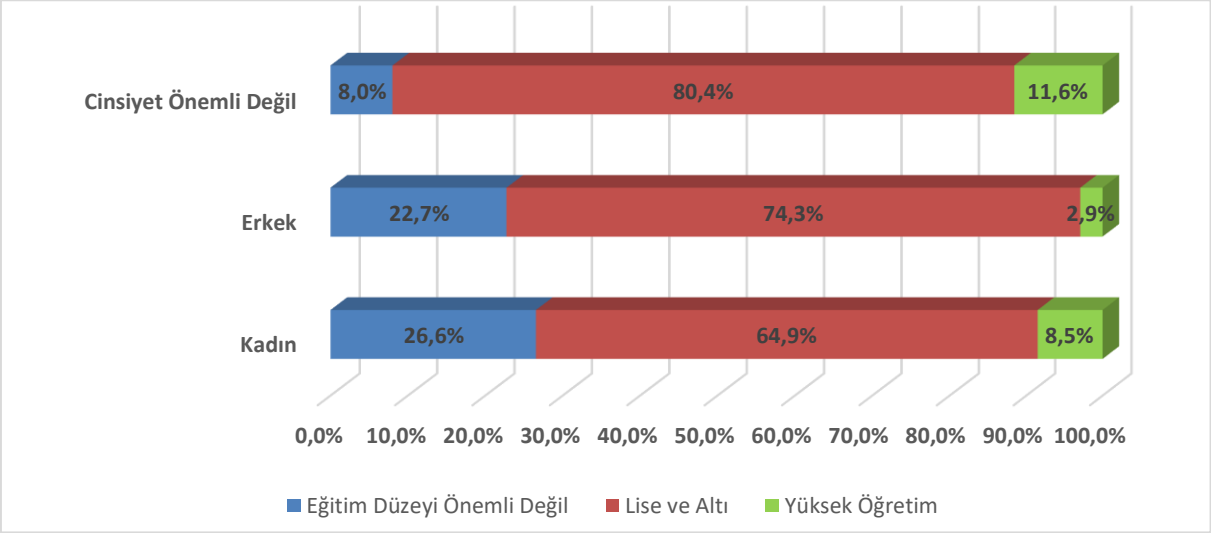

Kaynak: İPA 2017

Şekil 20'de görüleceği üzere ağırlıklı olarak lise ve altı eğitim seviyesi talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Ayrıca kadınlarda talep edilen açık işlerde herhangi bir eğitim seviyesinin istenmemesi erkeklere göre daha fazladır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha yüksek orandadır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler eğitim seviyesinin önemli olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 21'de Erzurum ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Eğitim Seviyesi Önemli Değil	Lise ve Altı	Yüksek Öğretim
Toptan ve Perakende Ticaret	10,1%	87,3%	2,5%
İnşaat	12,6%	74,9%	12,6%
İmalat	70,0%	30,0%	0,0%
Ulaştırma ve Depolama	77,8%	22,2%	0,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	100,0%	0,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	50,0%	25,0%	25,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**17,5%**	**75,3%**	**7,2%**

Kaynak: İPA 2017

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri olmuştur.

Ulaştırma ve Depolama sektöründeki açık işlerin yüzde 77,8'nde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise İmalat sektörü olmuştur. İmalat sektöründeki açık işlerin yüzde 70'inde işverenler "Eğitim Seviyesi Önemli Değil" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 30'unda da lise ve altı seviyesi talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Bilgi ve İletişim, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

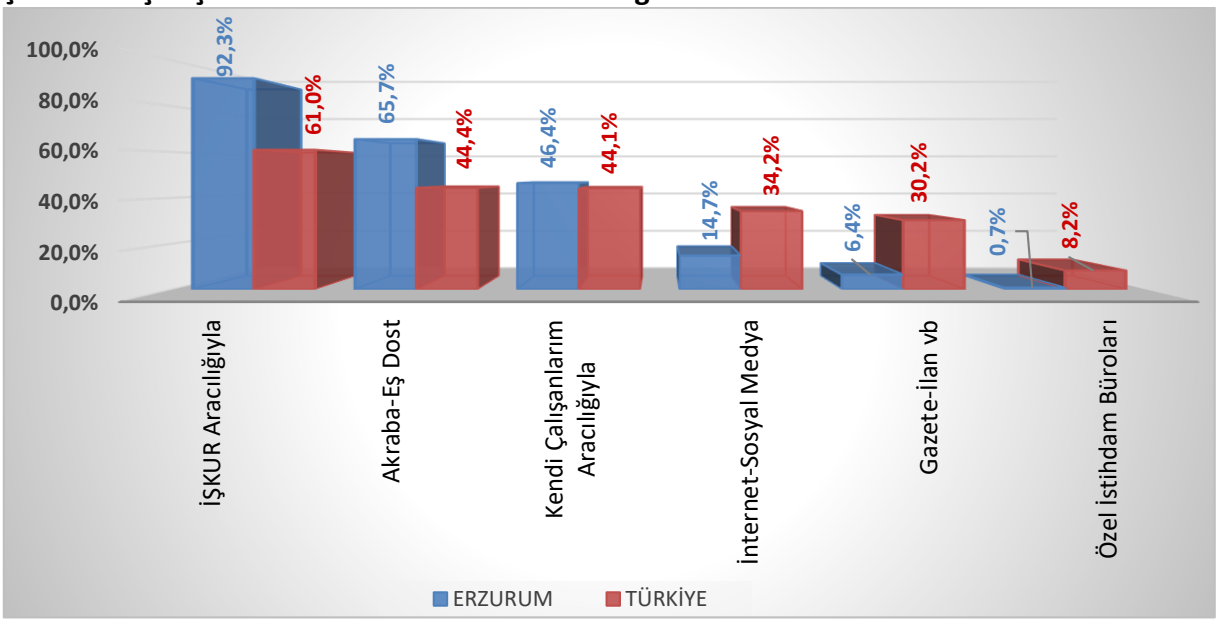

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasındaki açık işlerin kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Erzurum ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 92,3 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığı ile aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61 olarak gerçekleşmiştir. Erzurum ilinde işverenler daha sonra Akraba-Eş Dost aracılığıyla arama kanalını kullanmıştır. Açık işlerin yüzde 46,4'ü Kendi Çalışanları Aracılığı ile aranmaktadır.

Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	İŞKUR Aracılığıyla	Akraba-Eş Dost	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	İnternet-Sosyal Medya	Gazete-İlan vb.	Özel İstihdam Büroları
Eğitim Düzeyi Önemli Değil	92,4%	73,3%	67,4%	7,2%	4,0%	4,0%
Çıraklık Eğitimi	-	-	-	-	-	-
Lise Altı	85,8%	62,0%	42,9%	14,2%	10,6%	0,0%
Genel Lise	96,3%	76,6%	48,3%	21,6%	3,5%	0,0%
Meslek Lisesi	100,0%	32,9%	16,5%	17,7%	16,5%	0,0%
Meslek Yüksekokulu	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lisans	100,0%	26,7%	26,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Lisansüstü	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**92,3%**	**65,7%**	**46,4%**	**14,7%**	**6,4%**	**0,7%**

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerinde Meslek Lisesi, Meslek Yüksekokulu, Lisans ve Lisansüstü eğitim düzeyi talep eden işverenlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla açık işlerini karşılamak istemişlerdir. İşverenler tarafından Meslek Yüksekokulu, Lisans ve Lisansüstü eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerde İnternet-Sosyal Medya ve Gazete-İlan vb. arama kanalı hiç kullanılmamıştır. Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan, Genel Lise ve lise altı eğitim seviyesinde açık işler için işverenler yine İŞKUR'u çoğunlukla tercih etmiştir.

Şekil 22'de ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

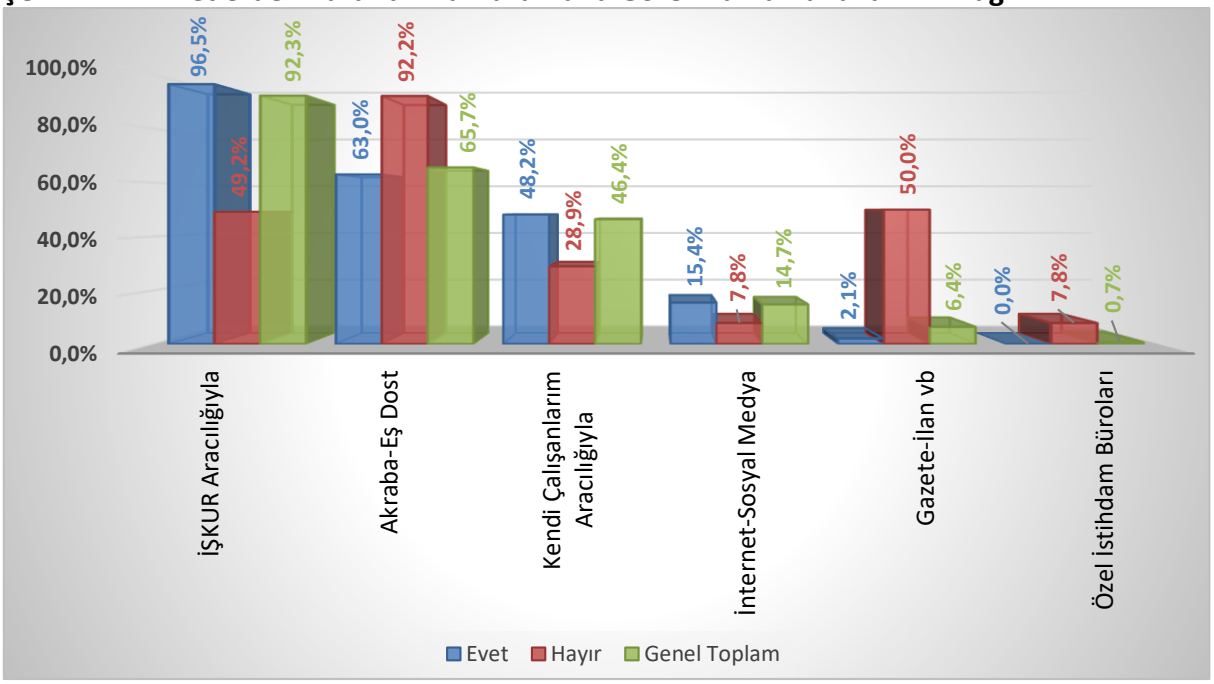

Kaynak: İPA 2017

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde ilk sırada yüzde 96,5 gibi önemli bir oranda İŞKUR, ikinci sırada yüzde 63 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinin yüzde 92,2'sini Akraba-Eş Dost aracılığı ile karşılamaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için Gazete-İlan vb. arama kanalını yüzde 2,1 oranında kullanırken, kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde Gazete-İlan vb. arama kanalını yüzde 50 oranında kullanmıştır.

Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	3	3	1	3	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	1	6	3	1	2	2
Satış ve Pazarlama Becerisi	2	4	2	2	-	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	2	1	4	-	6	4
Takım Çalışması	6	6	-	5	2	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	7	6	-	4	6
Bilgisayar Kullanımı	7	5	5	7	-	7	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	8	7	4	8	-	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	-	-	9	-	9	9

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alan oluşturmaktadır.

Erzurum ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra sırasıyla Satış ve Pazarlama Becerisi, İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Proje Tabanlı Çalışma gelmektedir.

İŞKUR, Akraba-Eş Dost ve Kendi Çalışanlarım aracılığıyla arama kanalını tercih eden işverenler açık işlerinde en çok Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe istemiştir. Gazete-ilan vb. ve Özel İstihdam Büroları arama kanalında en çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istenen açık işler talep edilmiştir.

Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde Proje Tabanlı Çalışma becerisi istenmemiştir. İnternet-Sosyal Medya Arama kanalı vasıtası ile aranan açık işlerde ise Takım Çalışması ve Proje Tabanlı Çalışma becerisi talep edilmemiştir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Hizmet ve Satış Elemanları	61
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	25
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	16
Profesyonel Meslek Mensupları	9
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	11
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	16
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	18
Yöneticiler	1
GENEL TOPLAM	**158**

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; açık işlerin en fazla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 38,6'dır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık iş sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 25'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Erzurum ili için tespit edilen yüzde 0,6'lık açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 1,5 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Profesyonel Meslek Mensupları gelmektedir.

Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları

Meslek Grubu	Açık İş Oranı
Hizmet ve Satış Elemanları	1,5%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,9%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,3%
Yöneticiler	0,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%
GENEL TOPLAM	**0,6%**

Kaynak: İPA 2017

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir. İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Yöneticilerdir.

Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	-	22,5%	-	10,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	17,5%	9,7%	8,0%	10,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	43,6%	21,0%	57,6%	38,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8,5%	5,7%	8,0%	7,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	-	34,0%	-	15,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	-	1,5%	13,2%	5,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	30,4%	5,6%	11,6%	11,7%
Yöneticiler	-	-	1,6%	0,6%
GENEL TOPLAM	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2017

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 43,6 oranında Hizmet ve Satış Elemanları, yüzde 30,4 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, yüzde 17,5 oranında ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarından istihdam etmek istediklerini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise Yöneticiler meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında olduğu görülmektedir. Örneğin; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda verilen açık işlerde kadın işgücü istenmezken, açık işlerde erkek işgücünün yüzde 34'ü bu meslek grubundan istenmiştir.

Ayrıca cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerin yüzde 57,6'sında işverenler Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundan eleman tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları olmuştur.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri Düzeyi	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Yöneticiler	GENEL TOPLAM
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	5	3	3	1	1	2	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	6	4	1	5	2	4	2	-	2
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	1	-	-	-	1	-	-	3
İletişim ve İfade Yeteneği	2	2	4	-	5	5	4	3	4
Takım Çalışması	-	6	2	2	4	-	3	-	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	3	5	5	4	3	6	5	2	6
Bilgisayar kullanımı	1	8	-	4	-	6	-	-	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	7	-	6	-	3	-	-	8
Proje Tabanlı Çalışma	-	-	-	3	-	-	-	-	9

Kaynak: İPA 2017

Tablo 27'de ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar Kullanımı, ikinci sırada İletişim ve İfade Yeteneği gelmiştir. Daha sonra ise Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Satış ve Pazarlama Becerisi daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları ise yabancı dil becerisinin talep edildiği tek meslek grubu olmuştur. Bu meslek grubunda ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması ve Proje Tabanlı Çalışma becerisi talep edilmektedir.

Yöneticiler, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ile Montajcılar meslek gruplarında en çok talep edilen beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi olmuştur.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	73,9%	-	12,3%	100,0%	-	63,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	81,4%	-	-	69,0%	-	31,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	75,2%	9,8%	19,7%	93,5%	-	51,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	81,2%	18,1%	54,9%	100,0%	-	18,1%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	24,6%	4,5%	-	95,5%	4,5%	50,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	45,3%	10,7%	-	100,0%	-	34,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	66,8%	-	16,9%	88,5%	-	44,5%
Yöneticiler	100,0%	-	-	100,0%	-	100,0%
GENEL TOPLAM	**65,7%**	**6,4%**	**14,7%**	**92,3%**	**0,7%**	**46,4%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR her meslek grubunda çok yüksek oranda arama kanalı olmuştur. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda Akraba-Eş Dost arama kanalı yüzde 81,4 ile en çok tercih edilen arama kanalı olmuştur. Sadece bu meslek grubunda İŞKUR arama kanalı yüzde 69 ile ikinci sırada yer almıştır.

Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslek	Bilgisayar Kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Satış Danışmanı	6	5	-	2	1	3	5	4
Pazarlamacı	5	4	3	5	1	-	-	2
Kamyon Şoförü	-	2	-	-	-	-	3	1
Büro Memuru (Genel)	1	5	4	2	-	3	-	5
Ön Muhasebeci	1	4	2	-	-	2	-	3
Beden İşçisi (Temizlik)	-	1	-	2	-	-	1	3
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	-	-	-	3	2
Şoför-Yük Taşıma	-	2	-	2	-	-	3	1
Aşçı	-	2	-	3	-	5	4	1
Kasiyer	-	-	1	2	-	-	3	1

Kaynak: İPA 2017

Tablo 29'da Erzurum ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Satış Danışmanı ve Pazarlamacı mesleklerindeki becerilerde ilk öncelik Satış ve Pazarlama Becerisidir. Kamyon Şoförü mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Büro Memuru (Genel) ve Ön Muhasebeci mesleklerinde ise ilk sırada Bilgisayar Kullanımı becerisi talep edilmiştir.

Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

TOPLAM	KADIN	ERKEK
Satış Danışmanı	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Pazarlamacı	Kantin Görevlisi	Kamyon Şoförü
Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Temizlik)	Şoför-Yük Taşıma
Kamyon Şoförü	Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Ön Muhasebeci	Ekskavatör(Kazıma ve Yükleme) Operatörü
Ön Muhasebeci	Kasiyer	Kapı Montaj İşçisi
Şoför-Yük Taşıma	Pazarlamacı	Makine Bakımcı
Beden İşçisi (Temizlik)	Sekreter	Reklam Tabelacı
Aşçı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Aşçı
Kasiyer	Aşçı	Ahşap Mobilya İmalat Ustası

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Satış Danışmanı, Pazarlamacı, Büro Memuru (Genel), Kamyon Şoförü, Beden İşçisi (Genel), Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Temizlik), Aşçı ve Kasiyerdir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Satış Danışmanı, Kantin Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel), Ön Muhasebeci, Kasiyer, Pazarlamacı, Sekreter, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Aşçıdır.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Satış Danışmanı, Kamyon Şoförü, Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Genel), Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü, Kapı Montaj İşçisi, Makine Bakımcı, Reklam Tabelacı, Aşçı ve Ahşap Mobilya İmalat Ustasıdır.

Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	1	6	2
İletişim ve İfade Yeteneği	2	6	1	3
Takım Çalışması	6	3	7	4
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	5	3	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	4	4	6
Bilgisayar Kullanımı	3	7	5	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	8	8	8
Proje Tabanlı Çalışma		9	9	9

Kaynak: İPA 2017

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması farklılık göstermektedir. Kadınlarda ve herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. İletişim ve İfade Yeteneğinin öncelik sıralamasında bulunduğu açık işlerde ise herhangi bir cinsiyet tercihi istenmemiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Erzurum ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

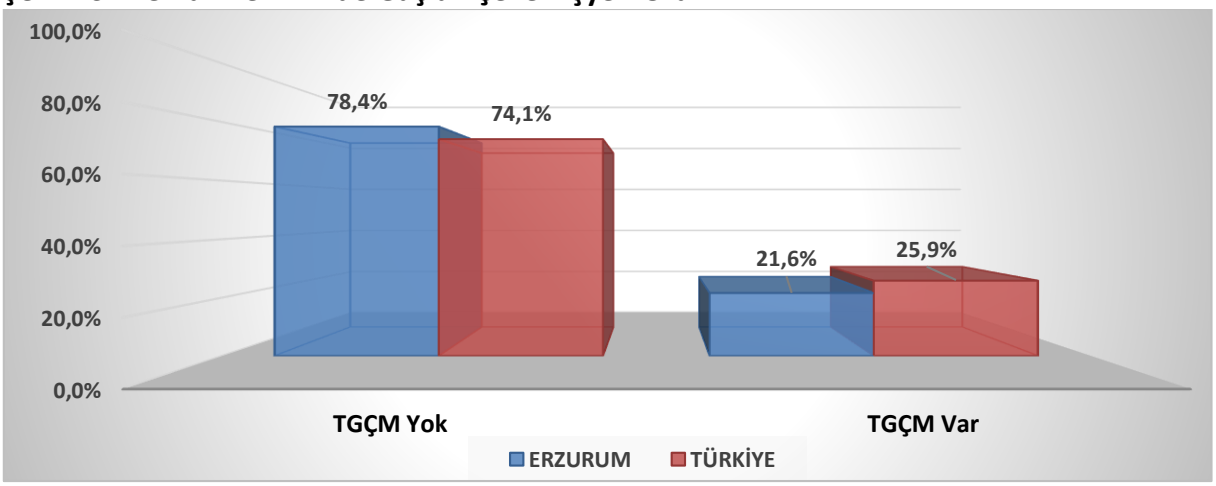

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 99 bin 806 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 825 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Erzurum ilinde ise 20+ istihdamlı 464 işyeri için veri derlenmiş ve bu işyerlerinden 100 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 21,6 ile Erzurum ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az oranda güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 24: Sektörlere Göre En Az Bir Meslekte Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

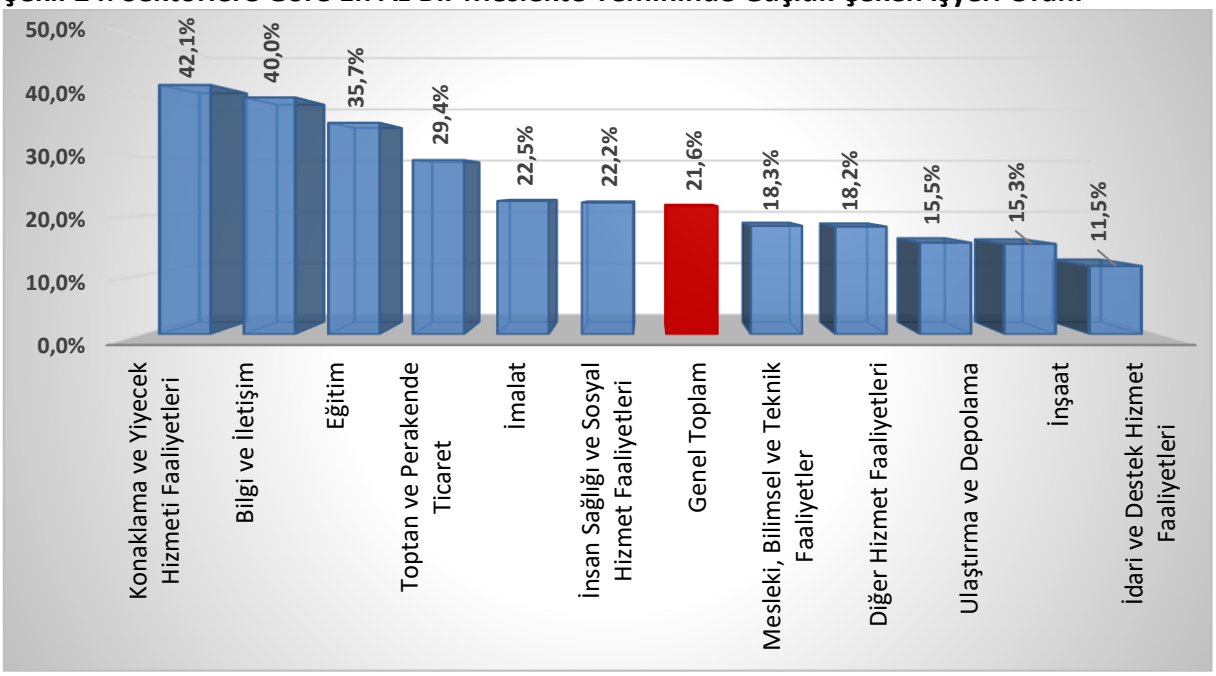

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile İnşaat sektörü gibi Erzurum ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu sektörlerde eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörlerin ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Toptan ve Perakende Ticaret	152
Bilgi ve İletişim	110
İnşaat	91
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	21
İmalat	18
Eğitim	10
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	9
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	7
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	7
Ulaştırma ve Depolama	5
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2
Gayrimenkul Faaliyetleri	-
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	-
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	-
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	-
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-
Genel Toplam	**433**

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde 433 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde Toptan ve Perakende Ticaret, Bilgi ve İletişim ile İnşaat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu üç sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Erzurum ilinde toplam temininde güçlük çekilen eleman sayısının yüzde 81,5'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Erzurum ilinde toplam çalışanların yüzde 59'u bu sektörlerde çalışmaktadırlar.

Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

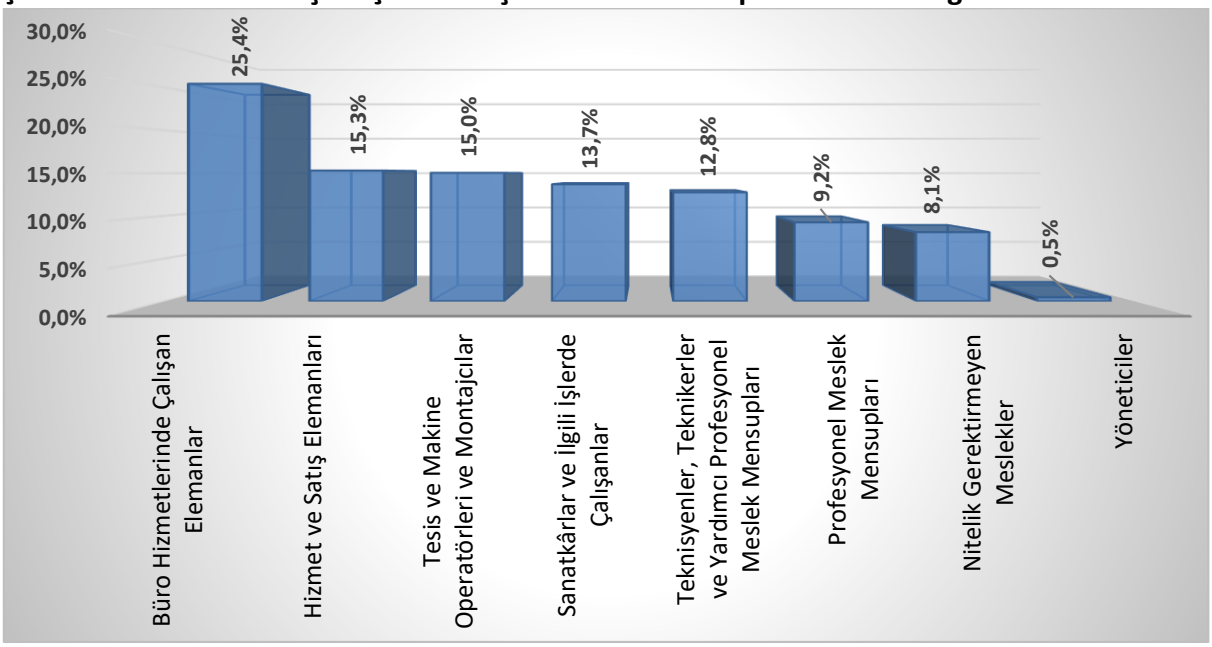

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 110 kişi ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 25,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer almaktadır. Araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Erzurum ilinde eleman temininde en az güçlük çekilen meslek grubudur.

Tablo 33: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı	Oranı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	100	23,1%
Satış Danışmanı	34	7,9%
Elektrik Tesisat Ustası	30	6,9%
Beden İşçisi (İnşaat)	18	4,1%
Şoför-Yük Taşıma	17	4,0%
Muhasebeci	14	3,3%
Pazarlamacı	14	3,2%
Kepçe Operatörü	12	2,8%
Beden İşçisi (Genel)	11	2,6%
İnşaat Ustası	11	2,6%

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 100 kişi ile Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 34 kişi ile Satış Danışmanı, 30 kişi ile Elektrik Tesisat Ustası meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Satış Danışmanı, Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma ve Pazarlamacı olmak üzere toplam dört mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Erzurum ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma ve Pazarlamacı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgidir.

Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

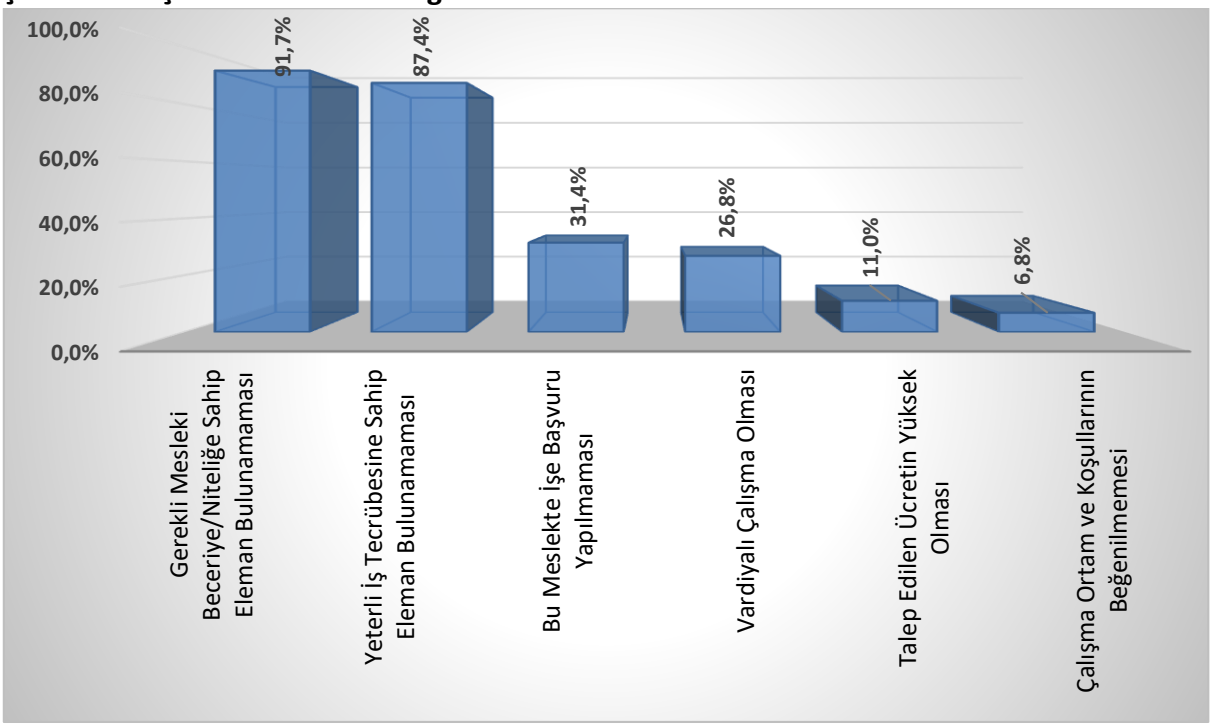

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM nedenleri dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir.

Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke genelinde de talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

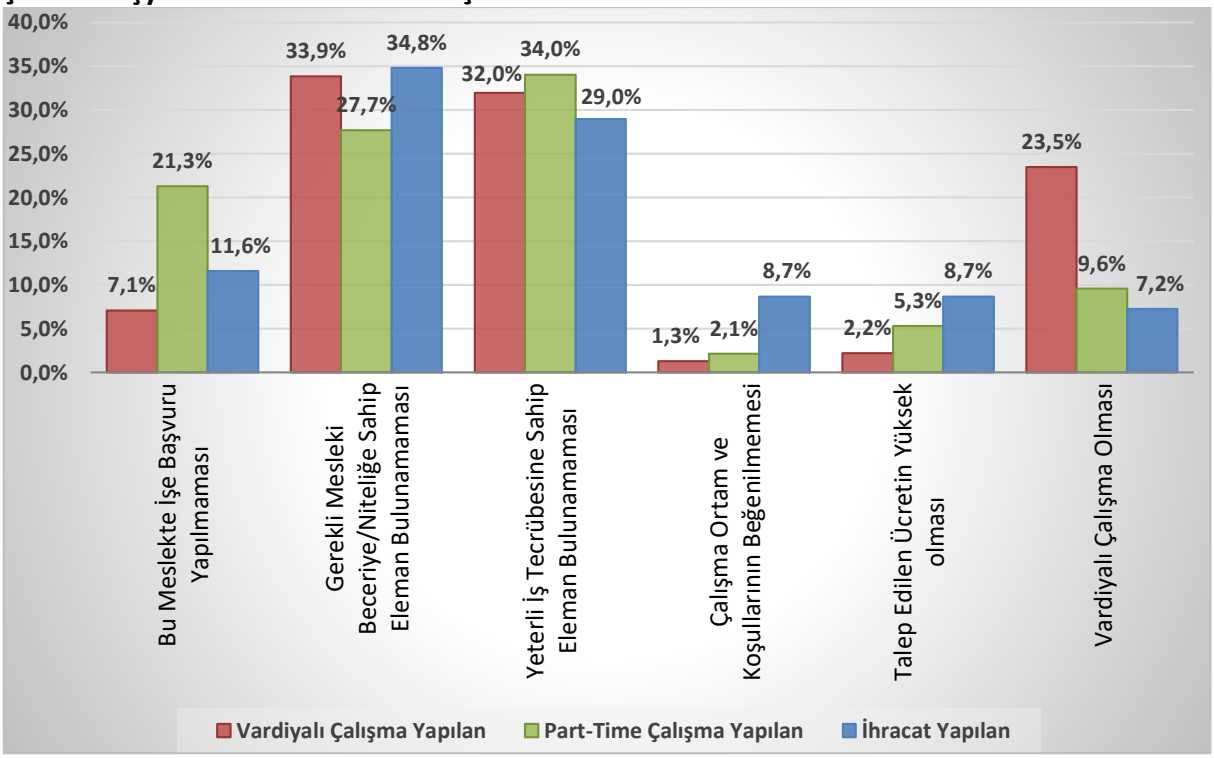

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılmıştır. Part-Time çalışanı olan işyerleri eleman temininde en çok Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile istediği personeli bulamazken, vardiyalı çalışanı olan ve ihracat yapan firmalar en çok Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması sebebi ile eleman temininde güçlük çekmektedir. Ayrıca hem Erzurum ili hem de ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

TGÇM	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Vardiyalı Çalışma Olması	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Talep Edilen Ücretin Yüksek Olması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	100,0%	100,0%	8,8%	79,4%	8,8%	8,8%
Elektrik Tesisat Ustası	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (İnşaat)	94,4%	94,4%	0,0%	68,5%	5,6%	5,6%
Şoför-Yük Taşıma	94,0%	100,0%	0,0%	94,0%	0,0%	6,0%
Muhasebeci	93,0%	78,1%	0,0%	63,2%	35,1%	28,1%
Pazarlamacı	100,0%	50,0%	14,3%	57,1%	21,4%	14,3%
Kepçe Operatörü	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	18,2%	18,2%
Beden İşçisi (Genel)	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat Ustası	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, ilk on mesleğin tamamında Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeninin en yüksek oranda olduğu görülmektedir. Şoför-Yük Taşıma ve Satış Danışmanı mesleklerinde Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması eleman temininde güçlük çekme nedenleri arasında ikinci sırada yer almaktadır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Erzurum ilinde 2017 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Erzurum ilinde işverenlerin

yüzde 22,4'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan ülke genelinde işverenlerin yüzde 2,5'i istihdamın azalacağını öngörürken, bu oran Erzurum ilinde ülke geneline yakın olup yüzde 2,9 olarak öngörülmüştür.

Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İnşaat	24,7%	1,6%	51,5%	22,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	25,0%	2,9%	47,8%	24,3%
İmalat	10,0%	2,5%	65,0%	22,5%
Ulaştırma ve Depolama	23,2%	3,9%	46,1%	26,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	11,5%	11,5%	61,5%	15,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	36,8%	5,3%	42,1%	15,8%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,8%	6,3%	62,9%	25,0%
Eğitim	21,4%		50,0%	28,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	9,1%		63,6%	27,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	33,3%		55,6%	11,1%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	33,3%		50,0%	16,7%
Bilgi ve İletişim	60,0%		40,0%	
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı			100,0%	
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri			100,0%	
Finans ve Sigorta Faaliyetleri			100,0%	
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0%			
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor			100,0%	
Genel Toplam	**22,4%**	**2,9%**	**52,9%**	**21,9%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Gayrimenkul Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleridir. Eğitim, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde yer alan işyerlerinin yaklaşık dörtte biri gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Gayrimenkul Faaliyetleri	30	300,0%
İnşaat	743	13,9%
Ulaştırma ve Depolama	52	5,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	256	4,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	22	3,7%
Eğitim	27	3,4%
Bilgi ve İletişim	111	3,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	11	2,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	48	1,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	8	1,1%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3	1,0%
İmalat	15	0,8%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2	0,7%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-	-
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	-	-
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-	-
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	-	-
Genel Toplam	**1.328**	**5,5%**

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Erzurum'da ise bu oran, yüzde 5,5 olup ülke genelinin üzerinde olmuştur.

En fazla istihdam artışı oranı yüzde 300 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Söz konusu sektörde çalışan sayısının az olduğu göz önüne alındığında istihdam açısından beklenen artışın 30 kişi olması yüzdesinin çok yüksek çıkmasına neden olmaktadır. Net istihdam artışının en fazla olacağı öngörülen sektör 743 kişi ile İnşaat sektörüdür. Bu sektörde net istihdam değişim oranı yüzde 13,9'dur.

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere Erzurum ilinde net istihdam azalışı beklenen herhangi bir sektör bulunmamaktadır.

Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	427	15,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	415	8,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	157	4,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	82	3,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	85	3,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	39	2,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	121	2,2%
Yöneticiler	3	0,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
GENEL TOPLAM	**1.328**	**5,5%**

Kaynak: İPA 2017

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında net istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 427 kişilik artış ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 3 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Çalışan sayısında dördüncü sırada yer alan Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu net istihdam değişim oranında yüzde 15,6'lık bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. İkinci sırada net artış beklenen meslek grubu 415 kişi ile Nitelik gerektirmeyen meslekler grubudur. Bu grupta net istihdam değişim oranı yüzde 8,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 38: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (Temizlik)
Sıvacı (Çimento Alçı)	Kuyumcu-Altın ve Gümüş İşleme
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı	İş Makineleri Operatörü
Beden İşçisi (Genel)	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
Taş ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı	Minibüs Şoförü
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)
Elektrik Tesisat Ustası	
İnşaat Ustası	
İnşaat İşçisi	

Kaynak: İPA 2017

Erzurum ilinde gelecek dönem, en fazla net istihdam artışı olması beklenen ilk beş meslek sırasıyla Beden İşçisi (İnşaat), Sıvacı (Çimento Alçı), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Satış Danışmanı, Beden İşçisi (Genel) olup, Beden İşçisi (Temizlik), Kuyumcu-Altın ve Gümüş İşleme, Güvenlik Görevlisi mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Erzurum ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda sadece Güvenlik Görevlisi mesleği istihdam azalış beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

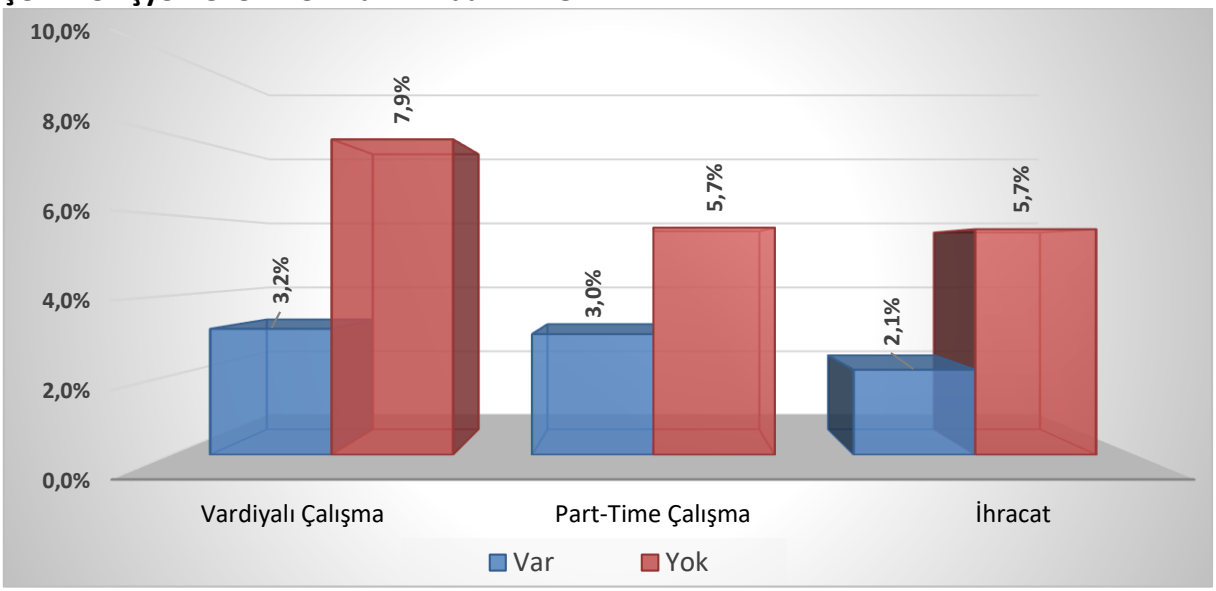

Kaynak: İPA 2017

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında işyerinin vardiyalı ve part-time çalışma yapması ve ihracat yapması net istihdam değişim oranını fazla etkilememektedir. Erzurum iline ait net istihdam değişim oranı yüzde 5,5 iken vardiyalı çalışma yapan işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 3,2, part-time çalışma ve ihracat yapan işyerlerinde ise sırasıyla yüzde 3 ve yüzde 2,1 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca il geneline ait net istihdam değişim oranının da altında kalmıştır.

SONUÇ

Dünya'daki küreselleşme süreciyle beraber ortaya çıkan ekonomik sorunlar ve işsizliğin artması işgücü piyasalarını da büyük ölçüde etkilemiştir. Bu değişimle beraber son yirmi yılda işsizlik ve istihdam sorununun giderek arttığı gözlenmiştir. Bu durum istihdamın korunması, geliştirilmesi ve arttırılması ile birlikte işsizliğin azaltılmasını amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

Kurumumuz da son dönemde, klasik iş ve işçi bulma hizmetlerinin yanı sıra işgücü piyasasını sürekli izleyen, uyguladıkları aktif ve pasif işgücü politikaları ile işgücü piyasasına yön veren Avrupa'daki kamu istihdam kurumlarında yaşanan değişmelere paralel olarak yeni görev ve sorumluluklar üstlenmiştir. Bu kapsamda, kurumumuz üstlenilen/geliştirilen görevlerle yeni hedeflere yönelmiş ve bu dönemde daha geniş kitlelere, daha kaliteli ve etkili hizmet verilmesini hedeflemiştir. Böylece her geçen gün daha da gelişen, kurumsal yapısını ve etkinliğini güçlendiren İŞKUR, gelecekte daha etkin bir istihdam kurumu olma gayreti içindedir.

Erzurum İşgücü Piyasası Analizi Raporu için 2017 yılında Erzurum ilinde gerçekleştirilen Talep Araştırması ile işgücü arzı ve talebi arasındaki dengenin korunmasına yönelik politika ve öneriler geliştirilmesine yardımcı olmak, özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek ve genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamak amaçlanmıştır.

Talep Araştırması, Erzurum ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtlılıkları mevcuttur. En önemli kısıtlılık araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi belirli aralıklarla güncelleştirilmesine ve araştırma 20+ çalışanı olan işyerlerinin belirli bir kısmını kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıtlılık ise işverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir gerçektir. Bu kısıtlılıklara rağmen gerçekleştirilen talep araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Erzurum ilinde özellikle kadınlar işgücü piyasasının dışındadır. Dezavantajlı gruplar arasında sayılan kadınların işgücüne çekilmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle, kurumumuzca özellikle de mesleği olmayan kadınlara yönelik düzenlenecek mesleki eğitim kursları ile birlikte işbaşı eğitim

programları, kendi işini kurmak isteyen kadınlarımıza yönelik girişimcilik programları ve kısa süreli de olsa istihdam yaratan Toplum Yararına Programlar ile kadınların işgücüne katılımları artırılabilecektir.

Erzurum'da kurum tarafından yapılan işe yerleştirme sayılarına bakıldığında her geçen yıl bu sayının arttığı görülmektedir. Kadınların işgücüne katılma oranının düşük olmasından dolayı işe yerleştirme oranı da başvurularda ve alınan açık işlerde olduğu gibi erkeklere göre daha düşüktür. 2015 yılında özellikle özel sektöre yapılan işe yerleştirme sayısı önceki yıllara göre ciddi bir artış göstermiştir.

Ülkemizde yatırımların mevcut işgücü arzını karşılamadaki yetersizliği, yatırımların bölgesel dağılımındaki eşitsizliği, mevcut mesleki eğitimin işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamadaki eksikliği, yeni teknolojilerin giderek daha yoğun bir şekilde kullanılması, işgücünün mevcut mesleki bilgi ve becerisinin geçersiz hale gelmesine neden olmaktadır. Bu unsurlar işgücünün yeni beceriler kazanmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, yaşam boyu eğitim anlayışı çerçevesinde İŞKUR'un sunduğu işgücü uyum hizmetleri daha da önem arz etmektedir.

2017 İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile gerek iş arayan gerekse işverenlere yönelik iletişimimizin güçlendirilmesi ve hizmetlerimizin etkinliğinin artırılması yönünde gerekli tedbirler alınacaktır. Ayrıca, "Her işsizin bir danışmanı olacak" sloganından hareketle kurumumuza kayıtlı işsizlerimize, meslek ve nitelikleri ile işverenlerin işgücü taleplerinde aranan koşulların eşleştirilmesi suretiyle uygun işle uygun kişiyi buluşturmak için danışmanlık hizmetlerine ağırlık verilmektedir. Ayrıca, İŞKUR tarafından gerçekleştirilen mesleki eğitim kursları ile işsiz bireylerin meslek sahibi olmaları, işbaşı eğitim programları ile de deneyimsiz işsizlere tecrübe kazandırılması sağlanarak istihdama katılımları arttırılacaktır.

Kurum tarafından açılan kurslar çoğunlukla işverenlerin temininde güçlük çektiği mesleklerde düzenlenmiştir. Erzurum'da 2017 yılında eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin sayısının 2016 yılına göre azaldığı tespit edilmiştir. Bu da yapılan çalışmaların ve çalışmaların sonucunda uygulanan programların meyvesini vermeye başladığının kanıtıdır.

EKLER

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2017 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.114 TL (üçbinyüzondört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhase-be müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐ (4. Soruya geçebilirsiniz)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir) (Cevapladıktan sonra 5. Soruya geçebilirsiniz)

Eleman Talebi ☐
Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐
Kısa Çalışma Ödeneği ☐
İşbaşı Eğitim Programları ☐
Mesleki Eğitim Kursu ☐
Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz.

☐ İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadım.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.
☐ Diğer (Belirtiniz).....

5) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

7) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

↓

(.....kişi kısmi süreli çalışmaktadır)

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

8) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

9) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

9.1) Eleman aramıyoruz. → 10.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Ozel Istihdam Büroları		
				1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2018 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

10) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

11) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	11.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	12. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	12. soruya geçiniz.

11.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

12) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekler-de temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

12.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 13.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte **yeterli** işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

13) Şu anda herhangi bir istihdam teşvikinden yararlanıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

14) İşyerinizde Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Irak) işgücü istihdam etmek (çalışma iznine tabi olarak) ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

15) Büyükanne ödeneğinin yaygınlaştırılmasının kadınların işgücü piyasasına girişini arttıracağını düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐ Etkilemez ☐

16) Kıdem tazminatına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmasını ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok ☐

17) Kıdem Tazminatı uygulamasının Devlet garantisindeki bir fona devredilmesi hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Fikrim Yok ☐

18) 2016 yılında getirilen doğuma bağlı izinlerin kadın istihdamını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Değişmeyecek ☐

19) Sendikaların işgücü piyasasına ilişkin politikalar üretimine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

İŞKUR

TÜRKİYE İŞ KURUMU

ERZURUM ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Rabia Ana Mah. Yüzbaşı Reşit Bey Sok.

Şengel İş Merkezi Kat: 1-2 YAKUTİYE/ERZURUM

Tel: +90 (442) 2138264 – 2137007

Faks: +90 (442) 2138265

www.iskur.gov.tr